

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Ústav sociální práce

Pěstounská péče jako forma náhradní výchovy na Jičínsku

Bakalářská práce

Autor: Anna Flégrová

Studijní program: B6731 – Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální práce

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: PhDr. Daniela Květenská, PhD.

Hradec Králové, 2019

Zadání bakalářské práce

Autor: Anna Flégrová

Studium: U16086

Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální práce

Název bakalářské práce: **Pěstounská péče jako forma náhradní výchovy na Jičínsku**

Název bakalářské práce AJ: Foster care as a form of alternative care in the Jičín region

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se bude zabývat pěstounskou péčí jako jednou z forem náhradní výchovy a konkrétně přiblíží pěstounskou péči na Jičínsku. V teoretické části se bude věnovat pojmům jako je pěstounská péče a její formy. Dále osvojení, historii pěstounské péče, právní úpravou a finanční podporou. V praktické části bude použita metoda kvalitativní. Využita bude forma kazuistiky doplněna o polostrukturované rozhovory a studium spisové dokumentace. Všechny formy budou v této části vysvětleny.

1) ŠKOVIERA, Albín. Dilemata náhradní výchovy. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-318-5. 2) BUBLEOVÁ, Věduna. Základní informace o pěstounské péči a péči poručníka. 3., přeprac. vyd. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2014. ISBN 978-80-87455-19-7. 3) ZEŽULOVÁ, Dagmar. Pěstounská péče a adopce. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0065-9.

Garantující pracoviště: Ústav sociální práce,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Daniela Květenská, Ph.D.

Oponent: doc. JUDr. Olga Sovová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 29.6.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Jičíně dne 4.4.2019

Anna Flégrová

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce PhDr. Daniele Květenské, PhD. za rady, připomínky a cenné podněty a vedení, které mi pomohlo dokončit mou bakalářskou práci. Také bych ráda poděkovala pracovnícím z orgánu sociálně právní ochrany dítěte za možnost poskytnutí spisové dokumentace, rodinám se kterými jsem pracovala. A také všem, co mě při psaní mé bakalářské práce podporovali.

Abstrakt

FLÉGROVÁ, ANNA. *Pěstounská péče jako forma náhradní výchovy na Jičínsku*. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Ústav sociální práce, 2019. Bakalářská práce

Tématem bakalářské práce je pěstounská péče. Pěstounská péče jako náhradní forma výchovy na Jičínsku. Teoretická část se věnuje nejprve historii pěstounské péče, současné pěstounské péči a jejím formám. V první části je vysvětleno, co je to vlastně rodina a jaké formy ji mohou nahradit. Tedy příbuzenská pěstounská péče, dlouhodobá pěstounská péče, pěstounská péče na přechodnou dobu, poručenství, osvojení, předpěstounská péče a hostitelská péče. V další části popisuje také proces stávání se pěstounem, dávky pěstounské péče a jaký je zájem o pěstounskou péči v České republice a konkrétně na Jičínsku.

Cílem praktické části bakalářské práce je výzkumné šetření, které má za úkol analyzovat rozdíly mezi příbuzenskou pěstounskou péčí a dlouhodobou pěstounskou péčí. Je zde použita kvalitativní metoda, která je doplněna o polostrukturované rozhovory. Výzkumné šetření bude probíhat formou kazuistik, které budou doplněny o polostrukturované rozhovory s vybranými informanty. Výsledky výzkumného šetření budou interpretovány podle jednotlivých dílčích cílů do hlavní výzkumné otázky.

Klíčová slova: pěstounská péče, rodina, pěstoun, náhradní rodinná péče, příbuzenská pěstounská péče, dlouhodobá pěstounská péče, kvalitativní výzkum, kazuistika, polostrukturovaný rozhovor

Abstract

FLÉGROVÁ, ANNA. *Foster care as a form of alteranative care in Jičín region. Hradec Králové: University of Hradec Králové, Philosophical Faculty, Institute of Social Work, 2019. Bachelor Degree Thesis*

The theme of bachelor's thesis is foster care. Foster care as a form of alternative care in the Jičín District. First part of theoretical part describes the history of foster care, current foster care and its forms. The first part explains what a family is and what forms can replace it. Kinship foster care, non-relative foster care, foster care for a transitional period, guardianship, adoption, pre-foster care and host care. Another part describes the process of becoming a foster parent, foster care allowances as well as the interest in foster care in the Czech Republic and specifically in the Jičín District.

The aim of the practical part of the bachelor's thesis is a research survey analysing the differences between family-based foster care and non-relative foster care. A qualitative method is used here, completed with semi-structured interviews. The research survey will be carried out in the form of case interpretation that will be completed with semi-structured interviews with with selected informants. The results of the research survey will be interpreted according to the individual sub-targets to the main research question.

Keywords: foster care, family, foster parent, alternative family care, kinship foster care, non-relative foster care, quality research, case interpretation, semi-structured interview

Seznam použitých zkratek

TZV. - Takzvaně

ATD. – A tak dále

PP – Pěstounská péče

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

NRP – Náhradní rodinná péče

NZL. – Nezletilá/ý

Obsah

Úvod	9
1 Historie pěstounské péče po současnost	11
2 Formy náhradní rodinné výchovy	14
2.1 Pěstounská péče	15
2.1.1 Příbuzenská pěstounská péče	17
2.2 Předpěstounská péče	18
2.3 Pěstounská péče na přechodnou dobu	18
2.4 Poručenství	19
2.5 Osvojení	20
2.6. Hostitelská péče	20
3 Dávky pěstounské péče	21
3.1 Příspěvek při převzetí dítěte	21
3.2 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte	21
3.3 Odměna pěstouna.....	22
3.4 Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla	23
3.5 Příspěvek při ukončení pěstounské péče	23
4 Proces stávání se pěstounem	24
4.1 Dohoda a doprovodné organizace	26
5 Zájem o pěstounskou péči	28
6 Shrnutí teoretické části	30
7 Výzkumné šetření.....	31
7.1 Cíl výzkumu a výzkumná otázka	31
7.2. Strategie a příprava výzkumného šetření	35
7.3. Etické aspekty výzkumu	35
7.4. Metodologie výzkumu	36
7.5. Charakteristika výzkumného vzorku.....	37

8	Analýza spisové dokumentace – kazuistiky	39
9	Vyhodnocení výzkumné části.....	47
9.1.	Shrnutí a vyhodnocení hlavní výzkumné otázky	57
Závěr	60
Literatura	62
Seznam tabulek.....	64
Seznam obrázků.....	65
Seznam příloh	66

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je pěstounská péče jako forma náhradní výchovy na Jičínsku. Toto téma jsem si zvolila na základě své praxe, kterou jsem absolvovala již na střední škole a následně i na vysoké škole. Během své praxe jsem se seznámila s oddělením státní sociální podpory a s oddělením náhradní rodinné péče. Součástí praxe bylo i seznámení s pěstounskou péčí a jejími specifiky. Při své praxi jsem začala sbírat materiály, které jsem využila k napsání své bakalářské práce.

„Pro dítě se hledá rodina, nikoli naopak.“ – motto náhradní rodinné péče

(Dobrý pěstoun, 2018, s. 12)

Pěstounská péče má své místo ve společnosti už od dávné historie, kde se zaznamenává již od instituce placených kojných. Převratem v historii pěstounské péče byl rok 2012, kdy vznikl institut pěstounské péče na přechodnou dobu. Pěstounská péče je upravována zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve kterém jsou upravovány i dávky pěstounské péče. Pěstounská péče je stále velmi diskutované téma, které se neustále mění a vyvíjí a jeho problematika je probírána velmi často. Stát se snaží snížit počet dětí v ústavní výchově formou pěstounské péče. Pěstounů je bohužel stále nedostatek, anebo si nechtějí vzít do péče děti s handicapem, starší děti nebo skupinu dětí. Tyto děti pak zůstávají v dětských domovech a v ústavních zařízeních. Důležitou poznámkou je to, co už naznačilo motto náhradní rodinné péče o pár řádků výše. Rodina si nehledá dítě, ale dítě hledá rodinu a rodina je vybírána podle potřeb dítěte, nikoli naopak, jak by si žadatelé mohli myslet.

Teoretická část se skládá z pěti kapitol. První kapitola popisuje historii pěstounské péče. V druhé kapitole, která je stěžejní kapitolou bakalářské práce pro následující výzkum v části praktické následuje popis všech forem náhradní rodinné výchovy a vysvětlení pojmu rodina. Tedy co má náhradní rodinná péče vlastně nahrazovat. Je zde popsána dlouhodobá pěstounská péče, pěstounská péče příbuzenská, přechodná pěstounská péče, poručenství, osvojení a hostitelská péče. Třetí kapitola se věnuje dávkám státní sociální podpory, tedy dávkám pěstounské péče, kterými jsou příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla a příspěvek při ukončení pěstounské péče. Ve čtvrté kapitole je proces stávání se pěstounem, dohoda o výkonu pěstounské péče a doprovodné

organizace. Ve čtvrté kapitole jsou uvedeny statistiky, které ukazují, jaký je zájem o pěstounskou péči na Jičínsku s obecně v České republice. Pátá kapitola má za úkol shrnutí teoretické části.

Praktická část bakalářské práce začíná popsáním cíle výzkumu. Hlavním cílem mé bakalářské práce je analyzování výkonu pěstounské péče na Jičínsku a hlavní výzkumnou otázkou je, jaké jsou rozdíly mezi výkonem příbuzenské a dlouhodobé pěstounské péče na Jičínsku. Abych mohla odpovědět na hlavní výzkumnou otázku a splnit tak hlavní cíl stanovila jsem si ještě pár dílčích cílů doplněných o dílčí výzkumné otázky, které mi pomohou dosáhnout co nepřesnějších výsledků. Další kapitolou je metodologie výzkumného cíle, která zahrnuje cíl výzkumu, strategii a přípravu výzkumného šetření, etické aspekty výzkumu a metodologii výzkumu. Osmá kapitola analyzuje spisovou dokumentaci, jsou zde tedy uvedeny čtyři kazuistiky. Následuje vyhodnocení výzkumné části, shrnutí a vyhodnocení hlavní výzkumné otázky.

Tato bakalářská práce by mohla být dostupná všem, kteří se chtějí dozvědět základní informace o pěstounské péči a nechtějí se probírat celým internetem, nebo spoustou obsáhlých knih. Je také určena všem, kteří se zajímají o problematiku pěstounské péče a těm, kteří se konkrétně zajímají o problematiku dlouhodobé pěstounské péče a příbuzenské pěstounské péče, která bývá často odsuzována a kritizována. Proč jsou příbuzenské pěstounské rodiny financovány státem, když se jedná o rodinu? A zvládají prarodiče péči o svá vnoučata? Nebylo by lepší kdyby se děti umístili k dlouhodobým pěstounům? Jaké jsou vlastně rozdíly v dlouhodobé pěstounské péči a v příbuzenské pěstounské péči?

1 Historie pěstounské péče po současnost

Počátky pěstounské péče, nebo alespoň institutu tomu podobnému jsou přiřazovány k instituci placených kojných. Dle Matějčka (1999) lepší ekonomický vývoj pomohl k vytvoření jakési vyšší třídy. A v této vyšší třídě se ideál ženské krásy neztotožňuje s těhotenstvím, porodem a následným kojením novorozence. Žena těhotenství ani porodu nemůže uniknout tak snadno, jako kojení. Kojení je možné si koupit u již zmiňované instituce placených kojných. S touto institucí a s chůvami, pěstovkami a opatrovnicemi se můžeme setkat už od starověku v Řecku a Římě. V Evropě patřili chůvy a kojné běžně mezi služebnictvo v panských dvorech. V některých zemích bylo běžné dítě po narození svěřit na minimálně dva roky kojné na venkov a pak je opět přijmou zpátky, pokud ovšem přežilo. Přežití v té době bylo spíše výjimkou než pravidlem (DeMeuse in Matějček a kol.,1999). Na konci 18. století, v době osvícenství se začaly zřizovat takzvané nalezince. Nalezince se zaměřovali hlavně na záchranu života dítěte a postupem času se začali snažit i o výchovu a jeho rozvoj ve společnosti. Nalezince ale nedokázali uchránit děti před infekčními nemocí díky nízké hygienické úrovni, a to znamenalo vysokou úmrtnost. Přibližně 15 % dětí z nalezince se dožilo pouhých deseti let. Kojné a chůvy v této době stále fungují, jenom už pod jiným názvem. Byl jim přidělen úřední název „pěstoun“. A i přes to, že je zřízena spousta nalezinců, děti po svém narození odcházejí opět ke kojné na venkov do chudších poměrů a místo dvou let, tam dítě pobývá minimálně šest let. Pěstounky v této době už musí mít nějaký majetek, být zdravé a být mravně způsobilé. Mravní způsobilost dokládaly vysvědčením. Finanční odměna pěstounky byla sestupná vzhledem k věku dítěte. Po dosažení šesti let se dítě dostalo do tzv. normálního věku a vrací se od pěstounky do ústavu, i přestože by se pěstounka o dítě starala i nadále. Z ústavu děti přecházejí do kláštera šedých sester v Praze v Karlíně. Klášter zde slouží jako jakási přechodná stanice, ze které jsou děti posílány do svých domovských obcí. Tam pak čekají, zda se jich jejich rodina ujme a začne je posílat do školy, starat se o ně a učit je řemeslu. Ve většině případů, ale dítě skončí tak, že chodí po žebrotě a střídavě po domech. Před první světovou válkou dochází k malému pokroku. V roce 1902 Zemský výbor v Čechách pro děti a mládež zřídil sirotčí fond a v roce 1904 začali vznikat Okresní komise pro péči o mládež. V Praze v roce 1908 vznikla Česká zemská komise pro péči o mládež při Zemské školní radě. Tato komise má za úkol koordinovat a spravovat činnosti Okresních komisí. Po roce 1918 se Československá republika snažila navázat na zlepšený stav péče o děti, kterého se podařilo dosáhnout v bývalém Rakousko-Uhersku.

Z Okresních komisí stala Okresní péče o mládež, která byla pověřena mocí výkonnou a jejím úkolem byla péče o osiřelou mládež. Z České zemské komise se stalo Zemské ústředí péče o mládež (Matějček a kol., 1999).

Dle Matějčka (1999) se pěstounská péče dělila na 4 typy:

- Pěstounská péče nalezenecká navazovala na pobyt dítěte v sirotčinci, nebo v nalezinci. Dítě začalo být svěřováno do pěstounské péče manželskému páru, a ne jako v minulosti jenom pěstounce, ale jenom do určitého věku dítěte. Nejprve to bylo deset let, později šestnáct let a pak se dítě vracelo zpátky do ústavu. Výběr vhodných pěstounů a dohled nad svěřenými dětmi měl na starost ústav na základě tzv. ústavního poručenství,
- Pěstounská péče řízená a kontrolovaná Okresními péčemi o mládež. Tato forma navazuje na dobu Rakousko-Uherska, ale poté co v roce 1921 by vydán zákon o ochraně dětí v dlouhodobé pěstounské péči a dětí nemanželských se situace změnila. Sociální pracovníci na základě nového zákona vyhledávali pěstouny, kteří jsou zdraví, jsou v dobrém psychickém stavu, jsou bezúhonní, zaměstnaní, se stálým bydlištěm, spolehliví a jsou schopni zajistit vhodnou péči a výchovu,
- Pěstounská péče v tzv. koloniích fungovala na principu vyhledávání vhodných rodin v blízkých obcích ke svěření dítěte do pěstounské péče. Blízkost rodin umožňovala sociálním pracovnícům lepší kontrolu a lepší spolupráci s nimi. Pracovníci tak mohly rodinám i pomoci s výchovou svěřených dětí,
- Pěstounská péče na základě soukromé dohody mezi rodiči dítěte a pěstouny bez soudního jednání. Tento typ se postupem času proměnil ve svěřování dětí do péče prarodičům, nebo dalším příbuzným osobám. Jako jediný z typů pěstounské péče z první republiky přetrval až do sedmdesátých let dvacátého století.

Po roce 1948 došlo k velikým změnám v pěstounské péči. Nalezince byly přejmenovány na „ústavy péče o dítě“ a byly zrušeny Okresní komise péče o mládež a stejně tak i Zemské ústředí. V roce 1950 byla pěstounská péče kromě příbuzenské pěstounské péče zrušena a obnovena byla přibližně až po 23 letech. Děti, které byly v té době v pěstounské péči byly přestěhovány do dětských domovů a ústavů. Pokud chtěli pěstouni, aby dítě zůstalo u nich péči i nadále mohli zkusit zažádat o osvojení. Jestliže se jednalo o sourozence, tak ve většině případů byli rozděleni a umístěni do domovů daleko od sebe. Děti měly v té době materiální zajištění, oblečení, zajištěnou školní docházku a stravu,

ale psychický a emocionální vývoj dětí strádal. V roce 1972 byla vydána nová směrnice, která prodloužila pobyt dítěte v domově z 15 let na 18 let a v roce 1978 bylo možné zůstat v domově či v ústavu až do dokončení vysoké školy, nebo do nalezení zaměstnání. Roku 1970 byla založena první SOS dětská vesnička v Československu, ale o pět let později byla činnost vesniček zrušena (Smolíková, 2014).

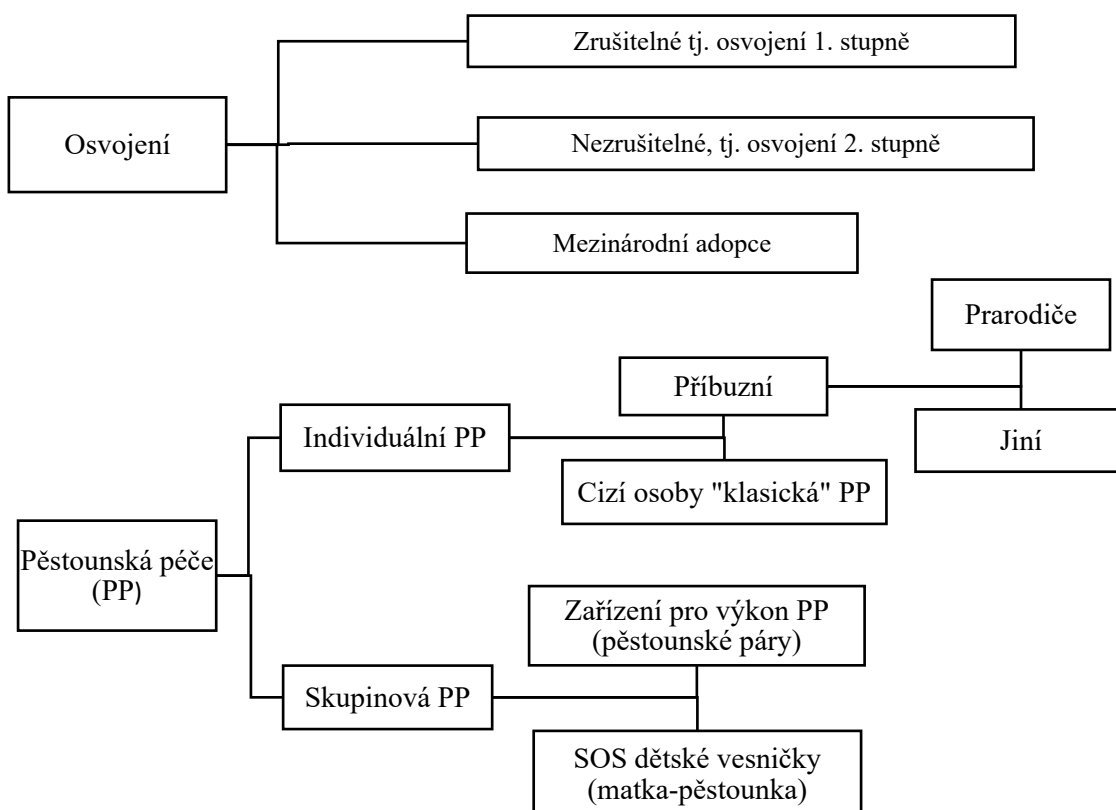
Pěstounská péče se vrátila v roce 1973 zavedením do právního řádu zákonem číslo 50/1973 Sb., o pěstounské péči. Zákon upravoval pěstounskou péči a její hmotné zajištění. Pěstounská péče byla ale dostupná jenom dětem, které potřebovaly péči dlouhodobou. Pro přechodnou péči zde byly jiné instituty jako bylo svěřeni dítěte do péče jiné fyzické osoby, poručenství, nebo opatrovnictví. Dítě bylo tedy svěřeno do individuální pěstounské péče jedné fyzické osoby, do společné pěstounské péče manželů, nebo do péče jednoho z nich. Péče vznikala rozhodnutím soudu a zanikala zletilostí dítěte, nebo úmrtím dítěte či pěstouna. V roce 1989 byla vytvořena nová právní úprava a ta dává přednost náhradní rodinné péči před výchovou ústavní. Dalším podstatným milníkem ve společnosti byl zákon číslo 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Tento zákon sjednotil a uspořádal do té doby nesrovnalosti v úpravě v péči o dítě. Dítě mohlo být tedy svěřeno do krátkodobé péče i jiné fyzické osobě než rodiči, nebo do péče opatrovníka či poručníka. A nakonec v zákoně č. 134/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí byla zavedena pěstounská péče na přechodnou dobu (Smolíková, 2014). Zavedení pěstounské péče na přechodnou dobu v roce 2006 bylo velmi vítaným krokem., který předchází umístění dítěte do ústavní výchovy.

2 Formy náhradní rodinné výchovy

Náhradní rodinná výchova se dělí na ústavní péči a náhradní rodinnou péči. Do ústavní péče patří ústavní výchova a hostitelská péče. Do náhradní rodinné péče, kterou se tato práce zabývá, řadíme pěstounskou péči dlouhodobou, pěstounskou péči na přechodnou dobu, příbuzenskou pěstounskou péči, poručenství, svěřeni dítěte do péče fyzické osoby jiné, než je rodič, předpěstounskou péči, osvojení a hostitelskou péči.

Důležité je ale nejprve specifikovat co je to rodina a co mají tyto instituty vlastně nahrazovat. Dle Hartla (1993) je rodina skupina které je spojena manželstvím, pokrevními vztahy, odpovědností a vzájemnou pomocí. Podle Sauzèda (2007) je rodina tvořena dítětem. A podle Matějčka (1994) rodinu pro dítě tvoří ti, kdo se k němu chovají jako matky a otcovsky. Vývoj dětí ovlivňuje spousta faktorů, ale rodina tvoří ten největší a nejdůležitější faktor, který dítě tvaruje a vytváří od prvního momentu. Rodina, pokud funguje, jak má, tak by nám měla dávat pocit jistoty, opory, porozumění vzájemné pomoci, a hlavně by nám měla dávat také citovou, emoční stabilitu a také nějaké materiální zázemí. Pokud tohle původní rodina nedokáže dítěti zajistit, je zde hned několik variant náhradní rodinné péče.

Obr. 1: Přehled typů náhradní rodinné péče dle Matějčka (2002):

2.1 Pěstounská péče

Pěstounská péče je upravována zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Do pěstounské péče jsou svěřovány děti, kterým nebyla výchova v jejich biologické rodině dostatečně zajištěna. Rodiče se o dítě nemohli postarat z důvodu vážné nemoci, smrti, nebo jsou ve výkonu trestu odnětí svobody. V dalším případě se o dítě starat nechtějí, zřekli se dítěte, anebo se o dítě neumějí postarat, nezvládají jeho výchovu. Děti, které jsou do takové péče umísťované jsou ve většině případů sociálně a emocionálně narušené. Dítě mohlo procházet traumatem už během těhotenství, ihned po narození, před umístěním do ústavní výchovy a dalším traumatem je přechod do náhradní rodiny (Škoviera, 2007).

Pěstounská péče je státem kontrolovaná a garantovaná forma náhradní rodinné péče. Zajišťuje hmotné zabezpečení dítěte i odměnu pěstounům (Matějček, 2002). V pěstounské péči je vztah mezi pěstounem a dítětem v pěstounské péči mnohem volnější než při osvojení, alespoň co se po právní stránce týká. Pěstounskou péčí nevzniká příbuzenský vztah jako při osvojení. Pěstounská péče vzniká rozhodnutím soudu na základě návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Soud následně stanovuje pěstounům práva a povinnosti ohledně výkonu pěstounské péče. Pěstoun nemá k dítěti žádnou vyživovací povinnost. Tato povinnost náleží biologickým rodičům, nebo jiné soudem určené osobě povinné výživou k dítěti (Dobrý pěstoun, 2018). Jak uvádí Gabriel (2008) pěstouni pobírají dávky státní sociální podpory, tedy dávky pěstounské péče. Ty zahrnují příspěvek při převzetí dítěte do péče, příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměnu pěstouna, příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla a příspěvek při ukončení pěstounské péče. Pěstouni, se nestávají zákonnými zástupci dítěte, ale mají právo rozhodovat o běžných záležitostech týkajících se dítěte, jako je třeba návštěva lékaře. Pokud chtějí například zařídit dítěti cestovní pas, změnit příjmení, nebo pokud dítě musí být operováno, potřebují souhlas zákonného zástupce. Kterým je biologický rodič, pokud ovšem nebyl zbaven rodičovské odpovědnosti (Matějček, 1999). Dětem v pěstounské péči není nijak zakazován kontakt s biologickými rodiči dítěte, je naopak žádaný a podporovaný. O kontaktu mezi biologickými rodiči a dítětem v pěstounské péči může rozhodovat soud, může být dohodnutý, nebo volný. Kontakt je většinou uskutečňován v domácím prostředí pěstounů (Škoviera, 2007).

Motivací k pěstounské péči může být mnoho. Častou motivací bývá vidina osvojení dítěte v budoucnosti, žadatelé vědí, že osvojování je zdlohavější proces než při pěstounské péči. Další motivací může být touha pomoci opuštěnému dítěti, nebo vidina finanční odměny a dávek státní sociální podpory, díky které si může rodině následně přilepšit a nejlepší motivací je touha mít dítě (Zezulová, 2012).

„Motivací k pěstounské péči je mnohem více než jenom touha mít dítě, ačkoli tato by měla být i u žadatelů o pěstounskou péči rozhodující. Protože výsledkem přijetí dítěte do pěstounské péče je skutečnost, že v rodině přibude nové dítě, a to na dlouhou řadu let.“ (Zezulová, 2012, s.18).

Pěstounská péče se dělí na individuální a skupinovou:

- Individuální pěstounská péče probíhá v normálním rodinném prostředí. To znamená pěstoun s pěstounkou, kteří mají většinou své vlastní děti, nebo děti už mají děti dospělé (Matějček, 2002). Individuální pěstounskou péči poskytují většinou prarodiče, nebo další příbuzní dítěte.
- Skupinová pěstounská péče funguje v „zařízeních pro výkon pěstounské péče“. To jsou velké pěstounské rodiny, rodiny i s vlastními dětmi pěstounů a dalšími třeba i pěti nebo více přijatými dětmi. Skupinová pěstounská péče funguje například v SOS dětských vesničkách. Děti jsou zde v péči matky – pěstounky. Matka – pěstounka má většinou pomocnou sílu – tetu, ta má matce pomoci při výchově dětí, při péči o děti a při vedení domácnosti. V SOS vesničce je přibližně 10 až 12 domečků, ve kterých bydlí vždy jedna matka – pěstounka se svými svěřenými dětmi. Rodinu v každém domečku tvoří vždy matka – pěstounka se svěřenými dětmi, těch bývá šest a více. Jsou to děti různého pohlaví a věku, většinou se jedná o vícečetnou skupinu sourozenců (Matějček, 2002). V těchto rodinách vzniká více vzájemných vztahů než v běžné normální rodině, která je tvořena matkou, otcem a dítětem. V takovéto rodině se zvyšuje tolerance k nedostatkům dítěte a zvyšuje se také pochopení a porozumění pro individuální charakteristiku každého dítěte. Velikým rozdílem mezi SOS vesničkami a manželskými pěstounským párem je ten, že zde chybí role otce (Matějček, 1999). Otec je pro dítě velmi důležitou rolí v životě, každé dítě potřebuje mít nějaký mužský vzor. To je takové minus SOS vesniček, ale plusem je na druhou stranu

to, že zde není žádná rozvodovost, a tudíž se rodina nemůže rozpadnout a dítě je tak ušetřeno problémů, komplikací a stresových situací ohledně rozvodu.

Pěstounská péče zaniká dosažením zletilosti dítěte, pokud jinak nerozhodne soud a nezruší pěstounskou péči z nějakých závažných důvodů. Pěstounská péče může zaniknout kdykoli, pokud o to pěstoun požádá (Dobry pěstoun, 2018).

Základní pojmy pěstounské péče:

Osoba pečující je fyzická osoba, která je odpovědná za výchovu dítěte:

- která je pěstounem,
- která byla do dosažení zletilosti dítěte jeho pěstounem nebo poručníkem, a to po dobu, po kterou má nezaopatřené dítě nárok na příspěvek na úhradu a potřeb dítěte,
- která je před rozhodnutím soudu o svěřením dítěte do pěstounské péče rozhodnutím soudu, nebo orgánu sociálně-právní ochrany dětí dočasně svěřené do péče osoby, která má zájem se stát pěstounem, a to po dobu trvání takové péče,
- která je poručníkem dítěte, jestliže o dítě osobně pečuje,
- která má v osobní péči dítě, k němuž nemá vyživovací povinnost, a to po dobu, po kterou probíhá soudní řízení o ustanovení této osoby poručníkem.

Osoba v evidenci je fyzická osoba, která je vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu.

2.1.1. Příbuzenská pěstounská péče

Příbuzenská pěstounská péče spadá pod klasickou dlouhodobou pěstounskou péči, ale podle Gabriela (2008) je to taková zvláštní forma pěstounské péče. Příbuzenská pěstounská péče je ve většině případů vykonávána prarodiči. V menší míře se jedná o tety a strýce, výjimečně se jedná i o starší sourozence a další vzdálené příbuzné. Jak uvádí Matějček (1999), tak úskalím v příbuzenské pěstounské péči může být přemíra lásky a shovívavosti k dítěti. Babičky své vnuky a vnučky vždy rozmazlovaly a vždy budou. Problémem může být také vyšší věk prarodičů, nemusí tedy už dětem stačit, nebo jim nebudou schopni dopřát co by děti potřebovali. Jak uvádí Gabriel (2008), tak internetová propast je už i mezi dětmi a rodiči, natož pak mezi dětmi a prarodiči. Prarodiče si

s vnoučaty už nebudou tolik rozumět, rozdíl téhle generace je veliký a dítě už žije v moderním světě a prarodiče tak za ním mohou pokulhávat. Podle prof. J. Koluchové (in Matějček 1999) prarodiče také odmítají, nebo nevyhledávají odbornou pomoc, i když by byla na místě. Jsou také méně ochotni přijímat různá poučení a rady a drží se spíše v povzdálí od svépomocných skupin. Prarodiče se často snaží také napravit své chyby při výchově vlastních dětí a nechtějí rodiče k dětem pouštět a umožnit jim styk a nepřiměřeně dítě chránit. Druhou možností může být to, že prarodič své dítě bude omlouvat a přehlížet jeho problémy a nechávat ho negativně působit na dítě. Příbuzenská pěstounská péče je financována stejně jako klasická pěstounská péče. A právě v těchto situacích bývá spatřeno úskalí příbuzenské pěstounské péče.

2.2 Předpěstounská péče

Předpěstounská péče je určena dětem, které jsou v pěstounské péči na přechodnou dobu, jsou v ústavu, nebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a jsou v řízení o svěření do pěstounské péče. A pokud dítě není v ústavní výchově, musí se svěřením do předpěstounské péče souhlasit biologičtí rodiče. Na žádost budoucích pěstounů, pokud splnili všechny podmínky pro svěření dítěte do péče a s rozhodnutím orgánu sociálně-právní ochrany dětí, může být dítě svěřeno do předpěstounské péče. Ta pak přechází do dlouhodobé pěstounské péče, pokud se ovšem neobjeví nějaký problém v péči o dítě. Nejpozději do tří měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí musí být zahájeno řízení o svěření dítěte do pěstounské péče, jinak rozhodnutí o dočasném svěření dítěte pozbude právních účinků (Formy náhradní rodinné péče online [online], 2019).

2.3 Pěstounská péče na přechodnou dobu

Tento institut péče funguje teprve od roku 2006 a stal se velmi upřednostňovaným způsobem náhradní výchovy. Rodinné prostředí je pro dítě tím nejlepším způsobem, kde se může rozvíjet a žít normálním životem místo života v ústavu. Cílem pěstounské péče na přechodnou dobu je umožnit biologickým rodičům upravit své poměry, aby mohli dítě přijmout zpátky do své péče, nebo aby se pro dítě našla vhodná pěstounská rodina a dítě mezi tím nemuselo být umístěno u ústavní výchově. Tato forma péče by měla být poskytována dětem na nezbytně nutnou dobu, maximálně však po dobu jednoho roku. O svěření dítěte do péče rozhoduje soud na základě návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte. Ten svěří dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu, když se rodič

nemůže z nějakých vážných důvodů o dítě postarat například při výkonu trestu odnětí svobody, ze zdravotních důvodů, nebo se o dítě nedokáže postarat a zajistit mu veškerou péči, kterou potřebuje. Po svěřeni do této péče je minimálně každé tři měsíce soudem přezkoumáváno, zda stále trvá důvod pro umístění dítěte do péče pěstounů (Bubleová, 2014). Přechodní pěstouni mají dle zákona nárok na odměnu pěstouna, i když jsou pouze v evidenci a nemají v péči žádné dítě. Musí být, ale připraveni, že kdykoli jim může být svěřeno dítě do péče.

Pěstounská péče na přechodnou dobu je velmi důležitým institutem a myslím si, že je důležité, aby fungoval i nadále a přibývalo pěstounů vhodných na přechodnou péči. Mohlo by se tak určitě předejít spoustě problémů, které si děti získají, pokud vyrůstají v ústavech, kde se jim kvůli vysokému počtu dětí nedostane dostatečné péče. Může se jednat například deprivacní projevy jako je citové strádání. Myslím si ale také, že by měla trvat co nejkratší možnou dobu, aby si dítě mohlo vytvořit citové vazby s novou pěstounskou rodinou, nebo se mohlo vrátit do své původní rodiny. Dle zákona není ani počítáno s citovými vazbami mezi dítětem a pěstounem, ale dítě by ze střídání pěstounských rodin mohlo být zmatené.

2.4 Poručenství

Mezi další formy náhradní rodinné péče patří i poručenství. K poručenské péči dochází v případě, pokud jsou biologičtí rodiče dítěte zbaveny rodičovské odpovědnosti, svéprávnosti či způsobilosti k právním úkonům, nebo zemřeli. Poručníkem se stává osoba, která je určena soudem jako zákonný zástupce dítěte, ale nevzniká mezi nimi vztah jako mezi rodiči a dítětem. Jeho povinností je být v kontaktu se soudem a dokládat výdaje které mají a ve věcech týkajících se dítěte, je třeba schválení soudu. Jedná se například o změnu příjmení, změnu státního občanství, pojišťovny, nebo třeba souhlas s operací. Poručníkem se nejprve stanovuje fyzická osoba a nejlépe někdo z příbuzných dítěte. Poručníkem ale soud může stanovit o orgán sociálně právní ochrany dítěte. I tato péče je podporována státem, poručník i dítě svěřené do péče má nárok na dávky státní sociální podpory (Bubleová, 2014). Většina pěstounské péče přechází postupem času do poručenské péče.

2.5 Osvojení

Osvojení neboli adopce, je považováno za nejlepší formu náhradní rodinné péče. Osvojení si dává za cíl založení vztahu mezi osvojitelem s osvojencem, jako je mezi dítětem a biologickým rodičem (Dobry pěstoun, 2018). Osvojení také znamená pro dítě, že nepřijímá pouze náhradní rodiče, ale celou širší rodinu. Také se jím vytváří dlouhodobé vztahy, citové sociální vazby žadatelů a dětí (Novotná 2004). Osvojení znamená přijmout vybrané opuštěné dítě za vlastní a mít k němu stejná práva a povinnosti, jako by byli jeho biologickými rodiči. V momentě osvojení zanikají práva a povinnosti mezi dítětem a jeho biologickou rodinou. Osvojitelem může být manželský pár, ale i jednotlivec (Matějček, 2002). Nejčastější motivací vedoucí k osvojení je řešení bezdětnosti mladých párů, kteří se chtějí stát rodiči (Zezulová, 2012). Na rozdíl od pěstounské péče při osvojení nejsou žádné dávky státní sociální podpory.

2.6. Hostitelská péče

Hostitelská péče je jakási forma pěstounské péče, která není nijak upravována zákonem a není institutem náhradní rodinné péče, ale výchovy, jelikož dítě nežije u náhradní rodiny, ale v ústavu. Funguje na principu, kdy si rodiny berou děti na víkend, na prázdniny domů, berou je výlety. Tento institut je umožňován dětem, kterým se nepodařilo nalézt náhradní rodinnou péči, nebo nemohou jít do náhradní rodinné péče z nějakého důvodu. Převážně se jedná o starší děti, které jsou v kontaktu se svou biologickou rodinou a které chápou situaci, že si je rodina bere pouze občas a pak se zase vrátí zpátky do dětského domova. Jedná se tedy pouze o dočasné pobyty. Souhlas s hostitelskou péčí dává obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě žádosti ředitele dětského domova (Dobry pěstoun, 2018). Pokud se naleznou vhodné rodiny pro hostitelskou péči pro děti, tak se zvyšuje šance, že děti těchto dětí neskončí v ústavním zařízení. Často se jedná o děti, jejichž rodiče také byli v ústavní výchově, a hostitelská péče by mohla přerušit tento začarovaný kruh. Dítě v rodině uvidí, jak taková rodina může fungovat a vytvoří si v ní nové sociální vazby. Hostitelská péče není nijak financována státem, pro hostitelskou rodinu to je tedy dobrovolnická činnost (Zezulová, 2012). Přestože tato péče není nijak zakotvena v zákoně, tak by žadatelé o ni měli být v kontaktu s různými odborníky a měli by projít přípravou, aby ústav věděl, do jaké rodiny a ke komu je dítě posíláno.

3 Dávky pěstounské péče

Každý pěstoun má nárok na dávky státní sociální podpory, tedy na dávky pěstounské péče. Dávek je pět a jsou určeny k pokrytí nákladu svěřených dětí, na náklady spojené s pěstounskou péčí a na odměnu pěstouna. Pro účely pěstounských dávek se posuzuje péče o dítě poskytovaná osobou v evidenci a osobou pečující, tedy osobou. Osoba pečující je fyzická osoba, která je zodpovědná za výchovu dítěte a osoba v evidenci je fyzická osoba, která je vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu.

Od roku 2013 došlo ke změnám v právní úpravě pěstounských dávek. Dávky pěstounské péče jsou nyní upravovány zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

3.1 Příspěvek při převzetí dítěte

Nárok na tuto dávku má osoba pečující, která převzala dítě do své pěstounské péče. Jedná se tedy o jednorázový příspěvek.

Výše příspěvku při převzetí je podle věku dítěte:

- Do 6 let – 8 000 Kč,
- Od 6 do 12 let – 9 000 Kč,
- Od 12 do 18 let – 10 000 Kč (Dávky pěstounské péče *[online]*, 2019).

3.2 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezaopatřené nezletilé dítě, které je svěřené do pěstounské péče. Nárok zůstává zachován i po dosažení zletilosti dítěte, ale nejdéle do dvacátého šestého roku jeho věku, jde-li o nezaopatřené dítě dle zákona o státní sociální podpoře. Podmínkou pro stálé vyplácení tohoto příspěvku je, že dítě i nadále trvale žije s osobou, která byla do dosažení jeho zletilosti osobou pečující. a uhrazuje si náklady na své potřeby.

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte za kalendářní měsíc činí:

- Do 6 let – 4 950 Kč,
- od 6 do 12 let – 6 105 Kč,
- od 12 do 18 let – 6 985 Kč,
- od 18 do 26 let – 7 260 Kč (Dávky pěstounské péče [online], 2019).

Pokud by se jednalo o dítě, které je podle zákon o sociálních službách osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, příspěvek bude činit: viz. tabulka 1.

Tab. 1: Výše příspěvku pro osobu závislou:

Dítě ve věku	Dítě ve stupni závislosti I (lehká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti II (středně těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti III (těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti IV (úplná závislost) Kč
Do 6 let	5 115	6 105	6 490	7 040
6–12 let	6 215	7 480	7 975	8 635
12–18 let	7 095	8 580	9 130	9 570
18–26 let	7 425	8 910	9 460	9 900

Zdroj: Dávky pěstounské péče [online]

3.3 Odměna pěstouna

Nárok na odměnu pěstouna má osoba pečující, osoba v evidenci a osoba pečující i po dosažení zletilosti, pokud má dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. V případě, že jsou manželé oba osobou pečující, nebo osobou v evidenci, tak odměna náleží jen jednomu z nich.

Výše odměny pěstouna za kalendářní měsíc činí:

- 12 000 Kč, je-li pečováno o jedno dítě,
- 18 000 Kč, je-li pečováno o dvě děti,
- 30 000 Kč,

- je-li pečováno alespoň o 3 děti,
- je-li pečování alespoň o jedno dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Je tedy řazeno do stupně II, tedy středně těžce závislé, do stupně III, těžce závislé anebo, do stupně IV tedy dítě úplně závislé.

Za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se odměna pěstouna zvyšuje o 6 000 Kč. A pokud se jedná o osoby v evidenci, tedy pěstoun na přechodnou dobu, tak činí odměna pěstouna 20 000 Kč měsíčně, a i v případě že aktuálně o žádné dítě nepečuje. Jestliže bude mít tato osoba v evidenci svěřeno dítě do jiné péče, než je pěstounská péče na přechodnou dobu, tak se odměna pěstouna zvýší o 6 000 Kč (Dávky pěstounské péče [online], 2019).

3.4 Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Na tento příspěvek má nárok osoba pečující, která má v pěstounské péči minimálně 3 děti, nebo má nárok na odměnu pěstouna z důvodu péče o 3 děti, včetně zletilých nezaopatřených dětí, kteří zakládají osobě pečující nárok na odměnu pěstouna. Výše příspěvku činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla, nebo prokázaných výdajů na opravy. Nejvýše to může být však 100 000 Kč. Podmínka při zakoupení je, že osoba pečující nesmí motorové vozidlo využívat k výdělečné činnosti (Dávky pěstounské péče [online], 2019).

3.5 Příspěvek při ukončení pěstounské péče

Při ukončení pěstounské péče má fyzická osoba, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči, a to ke dni zániku nároku této osoby na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Výše tohoto jednorázového příspěvku je 25 000 Kč (Dávky pěstounské péče [online], 2019). Tento příspěvek je zařazen do dávek pěstounské péče až od roku 2013.

4 Proces stávání se pěstounem

Chtít se stát pěstounem je během na dlouhou trať jak pro osobu, která se chce stát pěstounem, tak i pro dítě, které potřebuje náhradní rodinnou péči.

Proces zprostředkování pěstounské péče ze strany orgánu sociálně právní ochrany dítěte má 4 fáze, které spočívají ve vyhledávání dětí, kterým je třeba zajistit náhradní rodinnou péči, dále ve vyhledávání osob, kteří jsou vhodní stát se pěstouny. Budoucí pěstouni musí dále projít odbornou přípravou a v poslední řadě je výběr vhodné osoby, která se stane pěstounem ke konkrétnímu dítěti a konečné zprostředkování kontaktu těchto osob (Bubleová, 2014).

Proces ze strany žadatele by se dal rozdělit do sedmi fází. První fází je podání žádosti, kterou podává fyzická osoba, která má zájem být zařazena do evidence žadatelů o zprostředkování pěstounské péče. Druhou fází je posouzení žadatelů o zprostředkování pěstounské péče obecním úřadem obce s rozšířenou působností. Žadatel tedy musí dodat všechny potřebné doklady a dokumenty na obecní úřad. Žadatel dokládá žádost, doklady o státním občanství, nebo povolení k trvalému pobytu na území ČR, výpis z trestního rejstříku, zdravotní zprávu, údaje o ekonomickém poměru a písemné souhlasy, že žadatel zajistí pro dítě vhodné výchovné a rodinné prostředí. Jako poslední dokument vydává obecní úřad své stanovisko k žádosti o zprostředkování pěstounské péče a odešle kopie všech dokumentů ke krajskému úřadu. Ten vede evidenci žadatelů, posuzuje jejich vhodnost a rozhoduje o jejich zařazení či vyřazení. Krajský úřad zařazuje žadatele do evidence po dalším zkoumání a shromažďování dokumentů. V této fázi se jedná o posouzení žadatele a jeho zhodnocení přípravy k přijetí dítěte do rodiny, vyjádření a posouzení, pokud žijí v domácnosti další děti žadatele, zjištění bezúhonnosti žadatele a dalších osob žijících ve stejné domácnosti. Pokud by se jednalo o žadatele o pěstounskou péči na přechodnou dobu je třeba speciální příprava a posouzení schopnosti pečovat i o děti se speciálními potřebami a jejich schopnosti komunikace s biologickými rodiči (Bubleová, 2014). Zkoumá se, zda je žadatel dostatečně psychicky vyrovnaný a zvládne se vyrovnávat s tím, že se budou u něj v domácnosti děti střídát a že si k nim nesmí vybudovat žádné velké citové pouto.

Žadatel v této fázi musí projít odborným posouzením, které také zajišťuje krajský úřad. Jedná se o posouzení zdravotního stavu, o psychologické posouzení a o přípravu k přijetí dítěte. Žadatel tedy musí podstoupit zdravotní vyšetření a sdělit veškeré potřebné

informace o jeho zdravotním stavu, je třeba zjistit, zda je žadatel z tělesného, duševního a smyslového hlediska schopen přijmout dítě do své péče. Dále se posuzuje psychický stav, zda má předpoklad vychovávat dítě, jaká je jeho motivace ke svěřeni do péče a jaká je vztahová stabilita v jeho rodině. Následně musí žadatel absolvovat přípravné kurzy, které poskytují potřebné informace a vědomosti o náhradní rodinné péči. Dle § 11 odst. 2. písmo b) zákon číslo 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dítěte je dáno, že pěstouni na přechodnou dobu absolvují vzdělávání v minimálním rozsahu 72 hodin a žadatele o osvojení a pěstounskou péči v minimálním rozsahu 48 hodin. Kdyby se stalo, že bude žádost krajským soudem zamítnuta, může se žadatel odvolat u správního orgánu, který žádost odmítl. Žadatel může také žádost o zprostředkování pěstounské péče přerušit kdykoli v průběhu jejího zpracování. Když dojde ke schválení žádosti krajským úřadem dochází k výběru dítěte ke konkrétní rodině. Rodina musí být tedy schopna přijmout dítě takové jaké je. Tedy s jeho minulostí, s jeho starostmi, ale i radostmi, s jeho rodinnou anamnézou, nebo s životem jeho původní rodiny. Rodina musí být samozřejmě obeznámena se všemi problémy, které si sebou dítě nese (Bubleová, 2012). Na řadě je tedy párování dětí a rodičů. Výběr rodiny nezávisí na nějakém časovém pořadí, ale na přípravě a míře tolerance žadatelů. Na krajských úřadech jsou vytvořeny tzv. poradní sbory, které tvoří zejména odborníci (psycholog, pediatr, pedagog, pracovník OSPOD,...). Tento sbor se schází ihned poté co je objeven vhodný žadatel pro dítě. Jedná se zde o vhodnosti rodiny a žadatel je přizván, aby se seznámil s dokumentací konkrétního dítěte. Rodina má poté dostatek času, aby se rozmyslela, zda se chce s dítětem setkat. Dalším důležitým bodem je navázání kontaktu s konkrétním dítětem, na které se musí rodina dostatečně připravit, aby si dítě získala na svoji stranu (Bubleová, 2007). Následně pokud bude mít žadatel zájem, tak musí do 30 dnů od doručení oznámení o nalezení vhodného dítěte, podat žádost o svěřeni dítěte do pěstounské péče. Rodina v této fázi musí dítěti přestup do nového a cizího prostředí ulehčit co nejvíce a měla by se seznámit s jeho potřebami, zvyky a rituály (Bubleová, 2014). Tento proces trvá ve většině případů celý rok a někdy i déle.

A v této fázi, pokud se žadatel rozhodl přijmout dítě do své péče, tak se dostává k vytvoření dohody o výkonu pěstounské péče. V dohodě jsou upravena veškerá práva a povinnosti pěstounů i dítěte.

4.1 Dohoda a doprovodné organizace

Dohoda je základem vztahu mezi pěstounem a doprovázející organizací. Dle nového zákona o sociálně-právní ochraně dětí s účinností od 1.1.2013 byla vytvořena dohoda o výkonu pěstounské péče. Dohoda představuje určitou moc státu a slouží ke stanovení práv a povinností obou stran, tedy jak dítěte, tak pěstouna a musí být vytvořena s ohledem na individuální plán ochrany dítěte. Dohoda je také vytvářena s ohledem na všechny specifické zájmy, potřeby a podmínky dítěte, osoby pečující a osoby v evidenci. Osoba pečující je fyzická osoba, která je zodpovědná za výchovu dítěte a osoba v evidenci je fyzická osoba, která je vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu (Bubleová, 2014). V dohodě jsou stanoveny například tyto povinnosti: umožnění šetření sociálního pracovníka jednou za dva měsíce, nebo povinné vzdělávání.

Pěstoun má povinnost uzavřít dohodu do 30 dnů od rozhodnutí svěření dítěte do péče. Dohodu uzavírá buď s obecním úřadem obce s rozšířenou působností příslušného podle jeho trvalého bydliště, s jakýmkoli obecním úřadem obce s rozšířenou působností, s obecním úřadem, s krajským úřadem, nebo s pověřenou osobou, tedy s fyzickou, nebo právnickou osobou, která má pověření k výkonu pěstounské péče. Pokud bude dohoda uzavřena s jiným subjektem, než s obecním úřadem obce s rozšířenou působností příslušného podle místa trvalého bydliště musí to tento subjekt schválit. Pěstoun může dohodu kdykoli vypovědět bez udání důvodu, ale musí si ji okamžitě uzavřít s jiným subjektem (Dobrý pěstoun, 2018). Doprovázející organizace může uzavření dohody odmítnout z kapacitních důvodů, nebo z důvodu zaměření organizace na určitou cílovou skupinu, nebo určitou lokalitu. Pokud je dohoda uzavřena s někým jiným, než s orgánem sociálně-právní ochrany dítěte, tak doprovázející organizace provádí šetření po dvou měsících a sociální pracovnice z OSPODU provádí kontrolní šetření jednou za půl roku. Dohoda o výkonu pěstounské péče zaniká rozhodnutím soudu, například z důvodu neplnění dohody ze strany pěstouna, pěstoun závažně a opakovaně porušuje smluvní povinnosti, dále zletilostí dítěte a nabytím dítěte svéprávností (Právní a finanční aspekty doprovázení pěstounských rodin, 2019).

Každá organizace a orgán má svou dohodu. Dohodu a protokol o ústním jednání který používá orgán sociálně právní ochrany dítěte v Jičíně přikládám do přílohy č.1 a do přílohy č. 2.

Každý pěstoun si tedy volí svoji doprovodnou organizaci, která zajišťuje minimálně tyto služby:

- Účelovou odlehčovací péči (Při narození dítěte, při úmrtí blízké osoby, při vyřizování nezbytných osobních záležitostí, nebo pokud je osoba pečující, nebo osoba v evidenci dočasně uznána práce neschopnou, nebo při ošetřování blízké osoby.),
- neúčelovou odlehčovací péči (Respitní péče, je to právo na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče o svěřené dítě, které dosáhlo minimálního věku dvou let, v rozsahu alespoň 14 kalendářních dnů.),
- zajišťuje a zprostředkovává odbornou pomoc (Pomoc v rámci poradenství, terapie, psycholog atd.),
- zajišťuje průběžné vzdělávání pěstounů (24 hodin v době 12 kalendářních měsíců po sobě jdoucích.),
- podporuje vztah s rodiči a dalšími blízkými osobami (V souladu s individuálním plánem ochrany dítěte má pěstoun povinnost prohlubovat, udržovat a rozvíjet vztah s biologickou rodinou, pokud není soudem stanoveno jinak. Pomoc zajišťuje také místo konání setkání a zajištění asistence při setkání.),
- provádí dohled nad naplňováním dohody o výkonu pěstounské péče (Realizováno prostřednictvím pravidelného kontrolního šetření jednou za dva měsíce. Šetření nemusí probíhat v domácnosti pěstouna při každé kontrole šetření v domácnosti stačí jednou za půl roku.) (Právní a finanční aspekty doprovázení pěstounských rodin, 2019).

Proces stávání se pěstounem je opravdu běh na dlouhou trať, tento proces trvá minimálně jeden rok, což je opravdu dlouhá doba, vůbec třeba pro mladé páry, kterým se nedaří mít své vlastní děti, tak si zažádají o zařazení do evidence o zprostředkování pěstounské péče a musí čekat další rok, než by jim mohlo být do péče svěřeno dítě. Proces je to zdlouhavý a náročný, ale je třeba projít veškerou přípravou, protože převzít dítě například z ústavní péče nemusí být vůbec snadné a pěstoun by pak nemusel být připraven a mohl by pěstounskou péči vzdát, pár takových případů bylo. Pěstouni nezvládali výchovu dítěte přijatého z dětského domova a dítě se do domova nakonec muselo vrátit.

5 Zájem o pěstounskou péči

Jelikož zájem o pěstounskou péči stále není tak vysoký, jak bychom si představovali, musí se pro to něco dělat. A tak se na Jičínsku v září 2018 připomínal Týden pěstounství. Program byl bohatý, ale byl převážně zaměřen k těm, kteří se stále rozmýšlejí, zda se stát či nestát pěstounem, nebo se chtějí dozvědět něco více o pěstounské péči. A hlavně aby se tato problematika dostala do podvědomí co nejvíce lidem například díky reklamním spotům, které se vysílali v Jičínském kině před samotnou projekcí. Ty měli za úkol upozornit na to, že ty nejlepší zážitky se mohou stát pouze s milující rodinou: „Hledáme rodiče, kteří jsou ochotni darovat lásku a pochopení“ (Jireš, 2018).

Od roku 2012 který byl v historii pěstounské péče zlomový rokem díky vzniku pěstounské péče na přechodnou dobu nebylo žádné malé dítě na Jičínsku umístěno do jakékoli ústavní výchovy. Od roku 2012 bylo na městském úřadě v Jičíně podáno 14 žádostí do evidence osob vhodných stát se pěstounem na přechodnou dobu, pouze 5 žádostí bylo vyhovujících a uspělo. V září 2018 bylo v této péči 5 dětí a u třech z nich probíhalo řízení o svěřeni do dlouhodobé pěstounské péče. Momentálně jsou 4 pěstounky na přechodnou dobu, 1 pěstounka se rozhodla vykonávat pěstounskou péči dlouhodobou (OSPOD Jičín).

Od roku 2012 do září 2018 bylo do pěstounské péče svěřeno 72 dětí. 21 dětí bylo umístěno do dlouhodobé pěstounské péče, 41 dětí bylo svěřeno do péče prarodičům a 10 dětí do péče jiným příbuzným.

V současné době je v Jičíně v pěstounské péči 66 dětí. V dlouhodobé pěstounské péči je 20 dětí, v péči prarodičů je 35 dětí a v péči jiných příbuzných 11 dětí (OSPOD Jičín).

Ze statistiky ministerstva práce a sociálních věcí z roku 2017 vyplývá, že v České republice bylo 557 žadatelů o osvojení, 379 žadatelů o svěřeni dítěte do pěstounské péče a 172 žadatelů do zařazení do evidence osob vykonávající přechodnou pěstounskou péči.

Tab. 2: Statistika ministerstva práce a sociálních věcí z roku 2017:

	Celkem k 31.12.2017	Prarodiče	Jiní příbuzní	Dlouhodobí pěstouni
Pěstounská péče	11 451	6 557	1 786	3 108
PP na přechodnou dobu	900	0	2	898
Poručenství s osobní péčí poručníka	3 270	1 118	492	1 660
Péče jiné osoby	4 177	3 494	443	240

Zdroj: Statistiky MPSV, 2017

Zájem o pěstounskou péči je a stále narůstá, ale je bohužel opravdu málo profesionálních pěstounů a těch dlouhodobých, kteří by byly ochotní vzít si do péče starší dítě, dítě s handicapem, dítě s poruchami chování, nebo třeba sourozeneckou skupinu. Zájem je převážně o novorozence, nebo děti předškolního věku, bez etnika a samozřejmě zdravé a bezproblémové. Ale i těchto dětí je spousta po ústavech a dětských domovech, a i tyhle děti si zaslouží mít rodinu, nebo alespoň zažít pocit rodiny, třeba i jenom s hostitelskou péčí.

6 Shrnutí teoretické části

Pěstounská péče je jedna z forem náhradní rodinné péče a její počátky jsou v historii zaznamenané už u placených kojných. Náhradní rodinná péče má několik forem. Předpěstounskou péči, pěstounskou péči dlouhodobou, pěstounskou péči příbuzenskou, pěstounskou péči na přechodnou dobu, poručenství, osvojení a hostitelskou péči. Pěstounská péče se dá dále dělit na individuální a skupinovou. Individuální pěstounská péče je vykonávána v rodinném prostředí a skupinová pěstounská péče je vykonávána v zařízeních pro výkon pěstounské péče, nebo v SOS dětských vesničkách. Pěstounská péče je zakotvena v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dítěte, ve kterém jsou upravovány i dávky státní sociální podpory. Od roku 2012 se dávky pěstounské péče změnila a pěstouni mají nyní nárok na tyto dávky: mezi jednorázové dávky patří příspěvek při převzetí dítěte do péče, při ukončení pěstounské péče a příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla a mezi pravidelné měsíční dávky patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. Odměnu pěstouna pobírá i pěstoun v přechodné pěstounské péči, který je zařazen v evidenci a fakticky u sebe nemá v péči žádné dítě.

V dalších kapitolách jsem se věnovala procesu stávání se pěstounem a dohodě o výkonu pěstounské péče. Proces stávání se pěstounem je velmi zdlouhavý a náročný proces, který trvá minimálně jeden rok. Žadatelé během něho musí projít odborným posouzením o jejich zdravotním a psychickém stavu. Žadatelé o zprostředkování dlouhodobé pěstounské péče absolvují vzdělávání v rozsahu 48 hodin a žadatelé o zprostředkování pěstounské péče na přechodnou dobu absolvují vzdělávání v rozsahu 72 hodin.

V poslední kapitole jsem zkoumala, jaký je zájem o pěstounskou péči na Jičínsku a obecně v České republice. Statistiky nejsou také všude dostupné, nebo nejsou vůbec vedené, nebylo to tedy úplně snadné. Co ale ze získaných statistik vyplynulo, že zájem bohužel není zas tak veliký. Nebo je veliký, ale žadatelé mají požadavky na dítě do jednoho roku, zdravé, klidné a bez etnika. Je ale stále hodně dětí, co čeká na náhradní rodiče, jsou to děti s handicapem, s poruchami chování dětí, s jiným etnikem, starší děti, nebo sourozenecké skupinky. Ale i tyhle děti potřebují náhradní rodinu. Přijetí dítěte s nějakým handicapem vyžaduje hodně trpělivosti a odhodlanosti. Vyžaduje to informovanost o dané problematice handicapu. Zvládnutí těchto věcí bude velmi náročné, ale je potřeba více takových pěstounů.

7 Výzkumné šetření

V teoretické části jsem vymezila ty nejdůležitější pojmy a informace týkající se pěstounské péče, které nyní využiji při svém výzkumném šetření. V praktické části nejprve vymezím cíl svého výzkumu. Dále přiblížím strategii a přípravu výzkumného šetření, metody analýzy dat a etické aspekty výzkumu. V další části uvedu analýzu spisové dokumentace a provedu vyhodnocení výzkumné části a hlavní výzkumné otázky. Jako metodu svého výzkumného šetření jsem se rozhodla použít kvalitativní metodu. Výzkumné šetření bude probíhat formou kazuistiky a polostrukturovaného rozhovoru.

7.1 Cíl výzkumu a výzkumná otázka

Hlavním cílem (HC) výzkumu mé praktické části je vyhodnocení a analyzování výkonu příbuzenské a dlouhodobé pěstounské péče na Jičínsku. Z toho vyplívá formulace hlavní výzkumné otázky (HVO): „Jaké jsou rozdíly mezi výkonem příbuzenské a dlouhodobé pěstounské péče na Jičínsku?“

Dále jsem si stanovila několik dílčích cílů, na které navazují dílčí výzkumné otázky. Nalezení odpovědí na tyto výzkumné otázky povede k naplnění dílčích cílů, a to povede k odpovědi na hlavní výzkumnou otázku a k naplnění hlavního cíle výzkumu.

DC1: Zjistit spokojenost, potřeby, motivaci a názory obou skupin pěstounů

- DVO1: Jaký je rozdíl mezi potřebami příbuzenských a dlouhodobých pěstounských rodin?
- DVO2: Jaký je rozdíl mezi motivací příbuzenských a dlouhodobých pěstounských rodin?
- DVO3: Jaký je rozdíl mezi vzděláváním příbuzenských a dlouhodobých pěstounských rodin?
- DVO4: Jaký je rozdíl mezi názory příbuzenských a dlouhodobých pěstounských rodin na systém pěstounské péče?
- DVO5: Vystačí si příbuzenské a dlouhodobé pěstounské rodiny s finančním zabezpečením?

Cílem těchto otázek je zjistit, co přivádí lidi k tomu, že se chtějí stát pěstouny, s čím jsou v systému pěstounské péče spokojeni, nebo naopak nespokojeni, zda by něco změnili.

Zda je pro ně finanční ohodnocení a vzdělávání dostačující, nebo jestli mají nějaké konkrétní potřeby.

DC2: Zjistit, zda je pro správný vývoj dítěte důležitý věk a odkud je umístěno do náhradní rodinné péče.

- DVO6: Je pro správný vývoj dítěte důležitý věk, ve kterém bylo umístěno do pěstounské rodiny?
- DVO7: Je pro správný vývoj dítěte důležité, odkud bylo umístěno do pěstounské rodiny?

Cílem je poukázat na to, že je důležité, aby se stát snažil umístit děti do pěstounské péče co v nejmladším věku a jaký dopad má na dítě, pokud je delší čas umístěno v ústavním zařízení.

DC3: Zjistit, zda je příbuzenská i dlouhodobá pěstounská péče dobrým přínosem pro dítě.

- DVO8: Jak dítě prospívá po svěření do příbuzenské a dlouhodobé pěstounské péče?

Cílem je zjistit, zda děti prospívají lépe, daří se jim a jsou spokojené v příbuzenské, nebo v dlouhodobé pěstounské péči, nebo jestli nezáleží na druhu pěstounské péče a děti prospívají v obou variantách.

DC4: Zjistit, zda kontakt s biologickou rodinou může narušovat poklidný vývoj dítěte.

- DVO9: Může kontakt s biologickou rodinou narušit vývoj dítěte?

Cílem je zjistit, do jaké míry může narušit poklidný vývoj a celkový klid dítěte kontakt s biologickými rodiči, nebo jinými biologickými příbuznými.

Tazatelské otázky

Do rozhovoru jsem měla předem připravených pár otázek, které se v průběhu různě měnili, přeskakovali a doplňovali. Některé otázky jsou v rozhovoru stejné jak pro příbuzné, tak pro dlouhodobé pěstouny (TO1 P/D) a pár otázek bylo pouze pro příbuzenské pěstouny (TO1 P) a pár pro dlouhodobé pěstouny (TO1 D).

Tab. 3 Tazatelské otázky pro polostrukturovaný rozhovor:

TO1 D	Co bylo Vaší motivací pro pěstounskou péči? Jak jste se o pěstounské péči vůbec dozvěděli? Jak se na to díváte dnes, neměnili byste?
TO1 P	Co bylo Vaší motivací pro pěstounskou péči? Přece jenom jste si ji/ho nemuseli vzít do péče zrovna vy. A dnes se na to díváte jak, neměnili byste?
TO2 P/D	Jste spokojeni s přístupem sociálních pracovníků? Např. pracovníci městského úřadu, pracovnice z Oblastní charity Jičín, případně dalších? A co se týče pravidelného šetření?
TO3 D	Jak reagovali Vaše děti, nebo další děti v pěstounské péči na příchod dalšího dítěte? Chtěli byste další dítě?
TO3 P	Přemýšleli jste nad pěstounskou péčí i dříve? Že byste si vzali do péče i cizí dítě?
TO 4 P/D	Potřebujete a využíváte nějakou odbornou pomoc, máte nějaké potřeby, něco, s čím byste potřebovali pomoci, poradit, ale třeba Vám to nebylo nabídnuto?
TO5 D	Jste spokojeni se vzděláváním? Je dostatečné, nebo byste ho chtěli více? Využíváte jednodenních, nebo víkendových vzdělávání? Co byste v souvislosti se vzděláváním změnili, nebo chtěli jinak? Příbuzenští pěstouni nemusí absolvovat vzdělávání, kterým jste si prošli při zařazování do evidence, co si o tom myslíte, měli by mít také nějaké vzdělávání?
TO5 P	Jste spokojeni se vzděláváním? Je dostatečné, nebo byste ho chtěli více? Využíváte jednodenních, nebo víkendových vzdělávání? Co byste v souvislosti se vzděláváním změnili, nebo chtěli jinak? Dlouhodobí pěstouni musí projít vzděláváním před zařazením do evidence žadatelů o zprostředkování náhradní rodinné péče, měli byste o takové vzdělávání také zájem?
TO6 P/D	Je pro Vás finanční zabezpečení dostačující?
TO7 P/D	Mají děti nějaké volnočasové aktivity? Třeba i s pomocí nějakého specializovaného centra?
TO8 P/D	Museli jste řešit nějaké závažnější problémy po svěřeni dítěte do péče?
TO9 P/D	Jaký byl vývoj dítěte po svěřeni do vaší péče? (zlepšení X zhoršení)
TO10 P/D	Stýkají se děti s biologickými rodiči? Jak setkání fungují a jak dítě reaguje po jeho skončení? Přinesou dětem dárek k narozeninám nebo k Vánocům?
TO11 P/D	Chtěli byste něco na systému pěstounské péče změnit?
TO12 P/D	Je něco, co Vás napadá, chtěli byste něco dodat, s něčím se podělit? Máte nějakou zajímavou zkušenost? Ať už negativní, či pozitivní?

Tab. 4: Transformační tabulka výzkumných cílů:

HVO: Jaké jsou rozdíly mezi výkonem příbuzenské a dlouhodobé pěstounské péče na Jičínsku?				
Dílčí cíle	Dílčí výzkumné otázky	Metody a techniky sběru dat	Zdroje informací	Tazatelské otázky
DC1 Zjistit spokojenost, potřeby, motivaci a názory obou skupin pěstounů.	DVO1 DVO2 DVO3 DVO4 DVO5	Zápis z polostrukturovaného rozhovoru, studium spisové dokumentace	Rozhovory, spisová dokumentace	TO 1 P TO1 D TO 2 P/D TO 3 P TO4 P/D TO 6 P/D TO 11 P/D TO 12 P/D
DC2 Zjistit, zda je pro správný vývoj dítěte důležitý věk a odkud je umístěno do NRP.	DVO6 DVO7	Zápis z polostrukturovaného rozhovoru, studium spisové dokumentace	Rozhovory, spisová dokumentace	TO 3 C/D TO 8 P/C TO 9 P/C
DC3 Zjistit, zda je příbuzenská i dlouhodobá pěstounská péče dobrým přínosem pro dítě.	DVO8	Zápis z polostrukturovaného rozhovoru, studium spisové dokumentace	Rozhovory, spisová dokumentace	TO 7 P/D
DC4 Zjistit, zda kontakt s biologickou rodinou může narušovat poklidný vývoj dítěte.	DVO9	Zápis z polostrukturovaného rozhovoru, studium spisové dokumentace	Rozhovory, spisová dokumentace	TO 10 P/D

7.2.Strategie a příprava výzkumného šetření

Téma své bakalářské práce jsem si stanovila na základě své 14denní praxe na Úřadě práce v Jičíně na oddělení Sociálních věcí a zdravotnictví a konkrétně na úseku Náhradní rodinné péče. Na praxi jsem se nejprve seznámila s chodem a strukturou celého oddělení a poté jsem celý zbytek praxe strávila na úseku Náhradní rodinné péče. Na praxi jsem přišla do kontaktu s různými spisy rodin, které jsem potom navštívila i osobně se sociální pracovníci jako pravidelné kontrolní šetření. Dále jsem se seznámila s tvorbou individuálních plánů, psaní spisů, s tím, jak funguje přiřazování dětí do rodin a se zákony týkající se náhradní rodinné péče. Nemínulo mě ani zařazování nových dokumentů do spisů, nebo skartování těch starých dokumentů.

Výzkum jsem tedy začala provádět od konce dubna 2018 kdy jsem si vybrala všechny čtyři rodiny k výzkumu. Všechny čtyři rodiny jsem poté navštívila poté dvakrát. Poprvé jsem se šla na rodinu jenom podívat a seznámit se ní v rámci pravidelného šetření po dvou měsících. Po těchto setkáních jsem si zpracovala ze spisové dokumentace, co mi poskytl sociální pracovníci kazuistiky a připravila si na pěstouny další doplňující otázky. Na další šetření jsem opět jela se sociální pracovníci, která mě po šetření s pěstounem nechala o samotě, a nechala nás v soukromí provést polostrukturovaný rozhovor, aby se pěstoun nebál případně říci i něco negativního, co by třeba před sociální pracovníci říci nechtěl. Sociální pracovnice se v tomto momentě šla věnovat dětem, co byli v té době přítomni v domácnosti.

7.3.Etické aspekty výzkumu

Důležitou součástí je také dodržování etického kodexu, a tedy dodržování anonymity všech vybraných pěstounských rodin. Při prvním šetření, když jsem měla do rodin jet poprvé, tak nejprve volala sociální pracovnice pěstounům, zda jim nebude vadit, když se budu účastnit jejich šetření. Ihned po příchodu jsem objasnila svoji situaci a poprosila je o spolupráci, zda bych teda mohla přijít na šetření ještě jednou a během něho s nimi udělat jenom krátký rozhovor o jejich výkonu pěstounské péče. Všichni byli moc ochotní, pozvali mě, ať určitě přijdu příště znovu a příště se mnou již počítali. Při druhém šetření jsem znovu objasnila svoji situaci a za jakým účelem sbírám informace o jejich rodině a znovu je ujistila, že zůstanou v anonymitě. Ujistila jsem je, že v práci budou změněna

všechna jména a údaje, podle kterých by mohli být dohledatelní. K práci přikládám i svou podepsanou mlčenlivost, kterou jsem měla s sebou při rozhovoru.

7.4. Metodologie výzkumu

Jako metodu praktické části jsem si zvolila kvalitativní výzkum. Nejprve jsem si nebyla jistá, jaký způsob zkoumání chci zvolit, ale nakonec jsem se přiklonila ke kvalitativnímu výzkumu, jelikož jsem se rozhodla použít metodu kazuistiky, kterou doplním o polostrukturované rozhovory. Při kvantitativním výzkumu bych používala metodu dotazníku. Dotazník se dá vyplnit velmi rychle a bez delšího přemýšlení a myslím si, že by výzkum v této oblasti nebyl dostatečně jasný a pěstouni by si s tím nedovedli poradit jako třeba s rozhovorem, kde jim byli otázky dovysvětleny a více rozvedeny.

„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“ (Creswell in Hendl, 2005, s. 50).

Kvalitativní výzkum se mi líbil z toho důvodu, že je v něm možné také v průběhu výzkumu doplňovat další výzkumné otázky a různě upravovat hlavní výzkumné šetření, jelikož při vypracovávání kazuistik a rozhovoru mě pokaždé napadlo něco dalšího, čím bych mohla svůj výzkum doplnit. Podle Hendla (2005) patří mezi přednosti kvalitativního výzkumu, že umožňuje získat podrobný popis a vzhled při zkoumání, také umožňuje zkoumání v přirozeném prostředí a umožňuje také studovat procesy. Mezi nevýhody naopak patří například že analýza dat a jejich sběr jsou většinou časově velmi náročné a výsledky mohou být snadněji ovlivněny výzkumníkem a jeho osobními preferencemi. Práce kvalitativního výzkumníka je přirovnávána k práci detektiva. Detektiv i výzkumník stále něco analyzuje a vyhledává informace, které mu pomohou osvětlit výzkumné otázky.

Jako hlavní metodu jsem si vybrala formu kazuistiky. Nastudovala jsem si tedy všechnu dostupnou spisovou dokumentaci vybraných rodin, ze které jsem následně kazuistiky zpracovávala. Informace, které jsem získala zpracováním kazuistik nakonec doplním

ještě o polostrukturované rozhovory, které jsem prováděla během pravidelného dvouměsíčního šetření v rodinách.

Kazuistika

Jedním z nejrozšířenějších typů kvalitativního výzkumu je případová studie – kazuistika. Případem se rozumí nějaký objekt našeho zájmu (Miovský, 2006). Kazuistika byla vytvořena ze spisové dokumentace pěstounů, která mi byla propůjčena. Dokumenty tvoří jediný datový podklad studie anebo doplňují data získaná z rozhovorů, nebo pozorování. V tomto případě se jedná o úřední dokumenty. Výzkum pomocí této případové studie se zaměřuje na podrobný popis a rozbor několika určitých případů (Hendl, 2005). Se spisovou dokumentací se pracovalo celkem složitě, ke každému dítěti a rodině je vedeno několik složek s opravdu velkou spoustou dokumentů, kterými jsem se musela probrat a vybrat z nich to nejdůležitější, abych mohla kazuistiky zpracovat co nejlépe.

Polostrukturovaný rozhovor

Jinak řečeno rozhovor pomocí návodu, nebo polostandardizovaný rozhovor. Polostrukturovaný rozhovor se vyznačuje předem připraveným souborem otázek, které zajistí, že během rozhovoru budou položeny všechny otázky, které je důležité probrat (Hendl, 2005). Tento typ rozhovoru jsem si vybrala, jelikož jsem mohla při rozhovoru položit další dotazující otázky, nebo jsme mohli zaměnit pořadí otázek. A pokud se stalo, že pěstoun otázku dostatečně nepochopil, tak jsme si ji mohli dovysvětlit, nebo ji položit jinak. Rozhovory tvoří hlavní skupinu metod ve sběru dat a polostrukturovaný rozhovor je pravděpodobně jeden z nejrozšířenějších metod rozhovorů (Miovský, 2006).

7.5. Charakteristika výzkumného vzorku

Na městském úřadě mi během mé praxe bylo doporučeno pár rodin, u kterých věděli, že by se mnou byli ochotni komunikovat a odpovědět mi na pár otázek, já jsem si z nich vybrala čtyři následující pěstounské rodiny. Vybírala jsem si dvě příbuzenské pěstounské rodiny a dvě dlouhodobé pěstounské rodiny. Snažila jsem se vybrat rodiny s odlišným původem, rasou, počtem dětí v PP a odkud a v kolika letech jim byli svěřeni do péče a jak dlouho pěstounskou péči vykonávají. Děti jsou ve všech rodinách svěřeny do společné pěstounské péče manželů. Ve třech případech jsem komunikovala a prováděla rozhovor s pěstounskou a v jednom případě s pěstounem. V této rodině bylo dítě svěřeno

také do společné péče prarodičů, ale bohužel manželka mého informanta již zemřela, s PP mu nyní pomáhá jeho druhá dcera, která byla přítomna při šetření a rozhovoru.

Jsem zvědavá, jaké odlišnosti se budou v odpovědích objevovat, pokud tedy nějaké budou v důsledku typu pěstounské péče. U všech informantů už pěstounská péče probíhá delší dobu, tudíž by už mohli mít ucelené názory a pohledy na systém pěstounské péče. Chtěla jsem se s informanty setkat alespoň jednou, než budu provádět rozhovor, aby odpadly alespoň trochu nějaké počáteční bariéry a nebáli se se mnou mluvit alespoň trochu důvěrně a otevřeně. To věřím, že se mi povedlo a že se mi podařilo získat všechny potřebné informace, abych mohla dojít k závěru.

Tab. 4 Tabulka informantů

Informanti	Druh PP	Pohlaví	Věk	Délka PP	Počet dětí v PP
Pěstoun 1 (P1)	Prarodič	Žena	50 let	5 let	3
Pěstoun 2 (P2)	Prarodič	Muž	65	6 let	1
Pěstoun 3 (P3)	Cizí	Žena	45	9 let	3
Pěstoun 4 (P4)	Cizí	Žena	47	5 let	1

8 Analýza spisové dokumentace – kazuistiky

V této kapitole jsou zpracovány čtyři kazuistiky, dvě kazuistiky o příbuzenské pěstounské péči a dvě kazuistiky o dlouhodobé pěstounské péči. Kazuistiky jsou zpracovány ze spisové dokumentace vybraných rodin, kterou vede městský úřad v Jičíně. Bude zajímavé porovnávat zápisy ze šetření a odpovědi příbuzenských a dlouhodobých pěstounských rodin a hledat rozdíly v jejich názorech a pohledech na pěstounskou péči. Vybrala jsem si tedy tyto čtyři rodiny.

K1 – Příbuzenská pěstounská péče

Zuzana je babičkou nezletilého Adama narozeného v roce 2003 u kterého si zažádala o svěřeni do pěstounské péče a vzhledem k zanedbávání péče ze strany matky, bylo žádosti vyhověno. Adam už delší dobu bydlel u babičky a v roce 2014 ji byl svěřen do pěstounské péče. Otec Adama je německého původu, v rodném listu není uveden. Adam je už od útlého věku v péči prarodičů. S matkou je kontakt velmi nepravidelný, spíše výjimečný. Matka o něj neprojevuje žádný zájem, občas má snahu o kontakt a péči, ale následně opět rezignuje. Ve výchově byla nezodpovědná, a tak se rozhodla spolehnout a přenechat péči o svého syna svojí matce. Adam je nyní žákem 9. třídy a dochází do školy v místě bydliště. Prospěch má dobrý a velmi mu na něm záleží. Přípravu do školy zvládá sám a v případě potřeby mu mohou pomoci v charitě kam pravidelně dochází. Momentálně se už se ale rok potýká se zdravotním problémem – opakovaně trpí obrnou lícního nervu. Byl hospitalizován a nyní dochází na neurologii a rehabilitace. To mu ale způsobuje vysoké absence ve škole, které bývají neomluvené, ale látku si pravidelně doplňuje a je v kontaktu s třídní učitelkou. Jinak je velmi přátelský, ochotný, dobře navazuje kontakt s ostatními. Rád pomáhá druhým, například s úkoly, kde ho sami spolužáci žádají o radu. Je temperamentní, soběstačný a také ochranný zvláště ke své stejně staré sestřenci Martině. Adam chce i nadále zůstat u babičky a v žádném případě se nechce vrátit k matce. Kontaktu se bránit nebude, ale sám ho vyhledávat nebude. S babičkou má velmi silný a hezký vztah. Matka si přeje také, aby zůstal také u babičky, bude mít tak stabilní zázemí. Matka Adama žila s druhým Milanem, který zavraždil její sestru v roce 2014. Tedy matku Anežky s Martinou. Tato událost otřásla celou rodinou, obzvláště, když se jednalo o skoro rodinného příslušníka. Všichni se s tím snaží postupně vyrovnat a rozsudkem soudu byly obě dívky předběžně svěřeny do pěstounské péče

v srpnu 2014 a pravomocně v říjnu 2014. Anežka se narodila v roce 2013. V rodném listu je zapsán jeden z partnerů matky, ten ale není biologickým otcem. Biologický otec je v trestu odnětí svobody. Ani jeden z otců nejeví žádný zájem a není ani znám jejich poměr, nebo schopnost péče o dítě. Anežka navštěvuje mateřskou školku, kam chodí ráda a líbí se jí tam. Je zdravá a její vývoj odpovídá věku. Při šetření se nebojí je živá, velmi temperamentní a chová se tak, jak jí to v ten moment napadne, aktivní, nemá ostych. Ráda se předvede a ukáže co má za hračky. Je kontaktní, kamarádká. Vzhledem k věku je Anežka přiměřeně seznamována se svým původem, který si díky svému nízkému věku v době nehody úplně neuvědomuje. Babička připouští, že si Anežku rozmaluje a hodně jí povolí. Učí se spolu různé písničky a básničky, které Anežka pak ráda předvede. Vzhledem k věku, nelze zjistit přání Anežky, ale u babičky se jí daří dobře a je ráda se svými blízkými. Martina se narodila v roce 2004 a její biologický otec je jiný než otec Anežky, ale v rodném listu má uvedeného stejného muže jako Anežka a ani o Martinu nejeví zájem. Martina je zdravá slečna a její vývoj odpovídá jejímu věku. Smrt matky pro ni bylo veliké trauma. Její věk už byl vyšší, a tak si celou situaci uvědomovala mnohem více než Anežka. Je klidná, stydlivá, hůře navazuje kontakt s dospělým a je spíše introvertní povahy. Nyní navštěvuje základní školu v místě bydliště, je v deváté třídě a je přijata na odborné učiliště. Prospěch má spíše slabší, ale ve škole se chová vzorně, nevyrušuje. Kvůli častým nemocem má ale vysoké absence a má tedy málo známek, hodnocení je tedy těžší. Pokud je nemocná, tak jí úkoly domů nosí Adam. Dlouho jí ale trvá omluvení hodin, většinou je omluveno až po opětovném vyžádání. Doma to zapomíná vyřídit. Babička má strach ji pustit na školu daleko od domova, chce, aby se každý den vracela domů. Martina si přeje zůstat u babičky, jelikož spolu mají velmi hezký vztah. Babička o ní říká: „Martina je, "taková moje holka", moc si spolu rozumíme. Přitulí se, povídáme si o všem, koukáme spolu na seriály. Když něco potřebuju, pomůže mi.“ Všichni mají stabilní citové i materiální zázemí v rodině babičky kde vyrůstá společně se sestrou, bratřenci, sestřenicemi a dalšími blízkými osobami. V rodině jsou nastavena pravidla, která platí pro všechny a znamenají udržování čistoty, dodržování školní docházky i když to se ne vždycky daří a přípravy do školy. Babička je šťastná, že u sebe může mít všechny děti a na žádné z nich nedá dopustit a mluví o nich jedině hezky. Se všemi má vybudovaný hezký a pevný vztah. Bydlí ve společném domě s dalšími několika lidmi. Přibližně s jedenácti, ale různě se to mění. Jsou zvyklí trávit čas po spolu a všechny místnosti jsou sdíleny. Jedná se o romskou rodinu. Babička pobírá na všechny tři děti péstounské dávky. Kvůli exekucím z dřívějších jsou ale peníze kráceny rodina tudíž

stále řeší finanční situaci, ale nestrádají. Děvčatům po smrti matky bylo přiděleno odškodnění ve výši 400 000,- Kč, které babička zpronevěřila na zaplacení některých svých dluhů. Nyní je tedy pod dohledem probačního úředníka, který dohlíží na to, aby tyto peníze postupně vrátila.

K2 – Příbuzenská pěstounská péče

Natálka je narozena v roce 2009 je vedena v evidenci OSPOD od roku 2011, tedy od jejích 2 let, kdy přišlo anonymní oznámení na rodiče, kteří měli trávit hodně času po hospodách a měl v rodině kolovat alkohol, drogy a na Natálce mělo být páčáno i tělesné násilí. Při šetření bylo zjištěno, že Natálka bydlí s matkou a otcem v jednopokojovém bytě se sdíleným sociálním zařízením. Otec je v evidenci na ÚP a matka na rodičovském příspěvku. Matka nejprve popírala jakékoli problémy ohledně výchovy, o zanedbávání péče, o užívání alkoholu a drog. Po pár dnech si matka problémy připustila a dala Natálku své matce, babičce Natálky, dokud se situace neurovná. Následně si otec podává návrh na popření otcovství, ale matka trvá na tom, že on musí být biologickým otcem Natálky, jinou možnost nepřipouští. Natálka se i s rodiči stěhuje na ubytovnu, kde jsou poučováni ze strany OSPOD, aby zajistili lepší podmínky pro výchovu a péči o nezl. Natálku. V lednu 2012 přišlo další anonymní oznámení na špatnou péči o Natálku. Při šetření bylo zjištěno, že rodina nemá peníze a že přežívají od dávky k dávce, ale na cigarety finance mají. V únoru 2012 přišlo další oznámení na zanedbávání péče o nezl. Natálku. Bylo provedeno šetření, které proběhlo v pořádku. Natálka byla čistá, upravená, zaopatřená. Domácnost byla také čistá s novým nábytkem. Matka si v této době podává na okresní soud návrh na svěřením Natálky do své péče a otcí, aby bylo stanoveno výživné. V únoru 2013 přišlo další oznámení ve věci špatné péče o nezletilou. Natálka byla shledána nezaopatřená a matka přiznává problémy s penězi. V červnu 2013 se matka dostavila na OSPOD s tím, že dceru psychicky nezvládá a žádá o umístění dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu, dokud si matka nezvládne srovnat svoji situaci. Matka nechce, aby Natálka šla do péče k někomu do rodiny. Matka má hodně dluhů a musí vykonávat veřejně prospěšné práce. V průběhu jednání o umístění do náhradní rodinné péče si matka situaci rozmyslí a Natálku již umístit nechce. V červenci 2013 se matka dostavila opět na OSPOD s tím, že nemá žádné peníze nedokáže tak zajistit základní životní potřeby pro Natálku. Natálka je tedy umístěna do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Natálka byla umístěna na měsíc do ústavu kde si ji následně v srpnu 2013 přebírá babička

na základě dohody mezi matkou a babičkou. Babička souhlasí s tím, že budou v rodině prováděna sociální šetření a bude navázána spolupráce s centrem SaSanka, kde bude babičce poskytováno poradenství k řádnému vedení a zajištění péče o nezletilou a pomoc s vyřizováním sociálních dávek. V srpnu 2013 babička podává návrh k okresnímu soudu na svěření nezl. Natálky do příbuzenské pěstounské péče. Natálka v její péči prospívá, spravila se, je spokojená. Matka i otec s návrhem babičky souhlasí, matka nemá stále bydlení, práci a stále má vysoké dluhy. Má občasný pokus v péči o Natálku, ale impulz vždy brzo pomine. V listopadu 2013 bylo návrhu o svěření po pěstounské péče vyhověno, a tak je Natálka svěřena do společné péče prarodičů. Od tohoto data mají nárok a pobírají dávky pěstounské péče. V prosinci se ukončila veškerá spolupráce s matkou, jelikož je nespolehlivá a nespolupracuje, vymlouvá se a práce je tudíž bez efektu. Prarodiče uzavřeli dohodu o výkonu pěstounské péče, která umožňuje sociální šetření provádět každé dva měsíce. V říjnu 2015 babička zemřela, a tak nezl. Natálka zůstala svěřena v příbuzenské pěstounské péči pouze u svého dědy. V té době se přistěhovala teta Natálky, sdílejí tedy spolu jednu domácnost. V péči o Natálku dědovi velmi pomáhá. Teta bere Natálku na výlety, zvládne s ní podniknout více věcí než děda. Teta svoji vlastní rodinu nemá, poslední přítel zemřel. Pokud by se s dědou něco stalo, nebo péči už nezvládal, tak by Natálka šla do péče k tetě. Natálka nyní chodí do druhé třídy a je šikovná a chytrá. Děda zažádal o změnu příjmení z Natálčina rodného na jejich společné, soud žádosti vyhověl. Natálka se změnou příjmení souhlasila a sama si ho pro sebe změnila už dříve. Otec o Natálku žádná zájem neprojevuje, a tak se bude žádat o zbavení rodičovské odpovědnosti, jelikož tu zanedbává. S matkou je to jako na houpačce, jednou se objeví 5x do měsíce a podruhé o ni pul roku není slyšet. Natálka ji ale vždycky velmi ráda vidí, chce se s ní mazlit a hrát si. Děda a ani sestra matky o ní nic nevědí, kde bydlí, zda pracuje. Při poslední návštěvě odcizila i nějaký majetek. Nyní se bude podávat návrh na zbavení rodičovské odpovědnosti u otce, jelikož ten neprojevuje vůbec žádný zájem a neví se kde je.

K3 – Dlouhodobá pěstounská péče

V roce 2009 se Novákovi stali žadateli o zprostředkování náhradní rodinné péče formou osvojení. Manželé jsou romského etnika, žijí v malém městečku v rodinném domě, kde mají všechno potřebné vybavení pro péči o dítě, jsou zdraví. Vzdělání mají oba základní. V červnu 2010 přijali do předpěstounské péče dvouletého chlapce Martina, který byl

ihned po narození v kojeneckém ústavu. A v říjnu 2011 ho přijali do společné pěstounské péče. Po přijetí Martina do své péče se jejich život zcela změnil. Oba ho mají velice rádi a stejně tak i chlapec je. V jejich péči začal dělat veliké pokroky – je zřejmé, že se mu plně věnují a dbají o jeho rozvoj. Problémy pro přijetí nezl. nastaly také v oblasti ekonomické situace rodiny. Žadatelka tak nastoupila do zaměstnání – pracovala na protisměny s žadatelem a v péči o nezl. se tak střídali. To však mělo pozitivní efekt na přístup žadatele k plnění rodičovských povinností, které z počátku po přijetí Martina nechával zcela na manželce. Martin je chytré a společenské dítě. Oba rodiče byli zbaveni rodičovské odpovědnosti. V roce 2011 manželé Novákovi požádali o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se pěstouny a zprostředkování pěstounské péče. Od roku 2009, kdy byli žadateli o osvojení, u nich nedošlo k žádným podstatným změnám, pouze žadatel byl roce 2012 odsouzen trestním příkazem za úmyslný trestný čin, kdy v roce 2013 byl amnestován. Žadatelka je bezúhonná. Rádi by převzali do pěstounské péče dítě, nejraději holčičku do jednoho roku, romského, nebo poloromského etnika. Žadatelka si přeje zůstat doma s dětmi, aby se jim mohla co nejlépe věnovat a dát jim tak tu nejlepší péči. V roce 2014 jim byla rozsudkem okresního soudu předána nejdříve do pěstounské, posléze do poručenské péče Kristýnka, narozená v prosinci 2011. O holčičku ale manželé fakticky pečovali již od prosince 2012, kdy měli nezletilou svěřenou do předpěstounské péče. Nezletilou Kristýnu zanechala matka po porodu v porodnici, odkud byla umístěna do kojeneckého ústavu. O nezletilou Kristýnu nikdo z biologické rodiny zájem neprojevoval, otec v rodném listě není uveden. Matka byla zbavena rodičovské odpovědnosti, nejprve si chtěla dceru vzít, ale zájem nakonec neprojevila. Kristýna má 10 sourozenců, které jsou umístěni buď v ústavních zařízeních, nebo se o ně starají prarodiče. Martin byl rád, že bude mít malou sestřičku a hned se spolu sprátelili. Kristýna byla od roku 2014 zapsána do MŠ, ale nenavštěvovala ji pravidelně, jelikož její vývoj v té době byl mírně opožděný. Neudržela čistotu, často střídala činnosti. V péči Novákových ale udělala veliký pokrok ve vývoji. Manželé už od začátku říkají Kristýně Nino a ona sama se tak představuje. Manželům byl okresním soudem udělen souhlas se změnou příjmení na Nováková. Manželé by rádi přijali další zdravé dítě, romského, nebo poloromského etnika do jednoho roku. Vyžadují malý nebo žádný zájem od biologické rodiny. Chtějí přijmout další dítě co nejdříve, jelikož začátkem ledna 2015 žadatelce končí nárok na rodičovský příspěvek a měla by nastoupit do práce. Motivace žadatelů k přijetí dalšího dítěte je osvojitelská, ale kvůli své finanční situaci opět volí pěstounskou péči. S jejími specifiky jsou obeznámeni. Rodiče mají strach, že příchod dalšího dítěte

bude pro Ninu těžší, proto by raději přijali holčičku do 1,5 roku, aby k sobě měli blíže. V prosinci 2015 přijali do předpěstounské péče Nikolu narozenou v říjnu 2014 a v květnu 2016 se stali jejími poručníky. Nikola byla také zanechána v porodnici a následně byla svěřena do pěstounské péče na přechodnou dobu, kde byla jeden rok. Biologická matka byla zbavena rodičovské odpovědnosti a otec v rodném listě není uveden. Má 5 biologických sourozenců a o všechny se starají prarodiče. Nikola je zdravá holčička, ale její psychomotorický vývoj je lehce opožděný a je proto v péči psychologa. Všemu rozumí, opoždění se objevuje v oblasti řeči. Mluví málo, používá jen pár slov, ale situace se stále zlepšuje. Je velmi kontaktní, nechá se chovat cizí osobou. V nové rodině se adaptovala velmi dobře, mezi všemi členy rodiny je patrná silná citová vazba. Manželé dosud nežádali o zprostředkování odborné pomoci, na kterou mají z dohody o výkonu pěstounské péče nárok., dle zákona se každoročně zúčastňují povinných vzdělávání v rozsahu 24 hodin. Domácnost rodiny je dle zákona sledována ze strany OSPOD a vždy shledávána v naprostém pořádku. Děti mají svůj pokoj se spoustou hraček. Stýkají se a jsou velmi dobře přijati příbuznými manželů. Martin navštěvuje 3. třídu v blízké vesnici a je plně srozuměn s tím, že byl osvojen. Je bezproblémový, školu zvládá dobře. Nina se svou identitou seznamována s ohledem na věk pomocí příběhu a pohádek. Nina navštěvuje pravidelně mateřskou školkou, kde také nemá žádné problémy. Nezletilá Nikola o svém původu s ohledem na její věk zatím srozuměna není, ale bude probíhat stejnou formou jako u Nina, a to pomocí pohádek a vyprávění. U Nikolky se zažádalo také o změnu příjme. Nikola také navštěvuje mateřskou školkou. Rodiče zjišťují, že je potřeba upevnit hranice, ale moc neví jak na to. Pan Novák tvrdí, že matka hodně povolí a Nina je tak rozcapená. S Martinem jako s klukem problém neměl. Matka ví, že by měla přitvrdit, že to je možná její chyba, ale jakmile není po Nině, tak se vzteká a je jednodušší ustoupit. Straší ji, že když bude zlobit něco nebude, nepůjdou za babičkou atd. Z přání Niny z posledního šetření v rodině v lednu 2018 vyplývá a sama nezl. uvádí, že je spokojená, má se dobře, u Nikolky nelze s ohledem na věk její přání posoudit, ale všechny děti se jeví šťastně. K dětem je ze strany Novákových přistupováno láskyplně, trpělivě a důsledně. Všem dětem manželé Novákoví zabezpečují stabilní prostředí, které je nanejvýš důležité pro jejich zdárný vývoj. Manželé v září 2018 opět zažádali o svěřeni ještě jednoho chlapečka do pěstounské péče. To je nyní stále v procesu.

K4 – Dlouhodobá pěstounská péče

Barborka se narodila v červenci 2010. Matka je romského etnika, je bez zaměstnání. Bydleli ještě se dvěma sourozenci, ale kvůli neplacení nájmu se museli vystěhovat, a tak se matka i s dětmi nastěhovala do domova pro matky s dětmi, a to v září 2010 na základě předběžného opatření předána i se svými dvěma nezletilými sourozenci do péče zařízení pro okamžitou pomoc. Děti přišly do domova velmi zanedbané, špinavé, hladové a podvyživené. Neměli žádné finanční prostředky, potraviny, ani základní potřebné věci, jako třeba pleny. Na dětech byly objeveny vši a svrab. Matka se nedostavila na žádnou ze sjednaných schůzek u lékaře a na pár dní domov opustila a odešla i s dětmi do squatu. Mezi příbuznými nebyli nalezeni žádní příbuzní, kteří by byli schopni zajistit péči o nezletilé děti. V domově ji nabídli možnost umístění nezletilých dětí do kojeneckého ústavu, dokud se matka nepostaví na vlastní nohy a nebude schopna zajistit péči a své děti. Po umístění do ústavu bylo doporučeno, aby se děti už nevraceli do původní rodiny, mohl by být ohrožen jejich zdravý vývoj. Matka vše popřela a chtěla děti vrátit zpět do péče. Děti uvádí, že měly hlad, ale že jim maminka nedávala najíst. Děti zůstávají v ústavu, ale matka je chodí navštěvovat, je špinavá a zapáchá, děti si bere ven jenom na chvíli a o Barborku zájem nejeví vůbec. Děti se ale rádi vracejí do zařízení, nestýská se jim. Byla nařízena ústavní výchova pro všechny tři děti. Barborka je nyní v zařízení sama, sourozenci byli přemístěni do jiného ústavu. Od té doby Barborku nikdo navštívit nebyl. Její vývoj je lehce opožděný. Matka čeká další dítě a byla zbavena okresním soudem rodičovských práv a Barborka byla přidána do evidence o zprostředkování náhradní rodinné péče v září 2013. Pěstouni se našli vcelku brzo (v evidenci od února 2013). V únoru 2014 se žadatelé seznámili s Barborkou a ihned po seznámení byli rozhodnutí, že si chtějí vzít Barborku do své péče. Dohodli se ihned na dalším setkání a na pravidelných víkendových setkáních, aby si ji mohli čase převzít do hostitelské péče, pokud by vyhotovení soudního rozhodnutí o svěřeni do předpěstounské trvalo delší dobu. V březnu 2014 se domáhají svěřeni Barborky do společné pěstounské péče. Zároveň podávají návrh na vydání předběžného opatření, kterým by byla Barborka svěřena do jejich předpěstounské péče. Pěstouni mají ještě dva vlastní už plnoleté syny, s oběma stále sdílejí domácnost. Pěstounka má v úmyslu zůstat s Barborkou doma na rodičovské dovolené. Předpěstounská péče byla navrhovatelům ihned v březnu 2014 schválena a Barborka byla bezodkladně svěřena do péče nové rodině. S novou rodinou si vybuodovala citové pouto a se svými biologickými rodiči není v kontaktu. V červenci 2016

byla nezl. Barbora svěřena do společné pěstounské péče manželů Horákových. Pěstouni v říjnu 2018 pěstouni zažádali o změnu příjmení na příjmení pěstounů, jelikož biologičtí rodiče byli zbaveni rodičovské odpovědnosti, byli pěstouni stanoveni poručníky nezletilé Barbory. Barborka projevila sama zájem o změnu příjmení, přestože pěstouny oslovuje mami a tati, tak se necítí, že by do rodiny patřila. Na pěstounskou rodinu se velmi fixovala, obzvláště na pěstounku. Žádosti o změnu příjmení bylo vyhověno. Barborka je velmi živá holčička, v řeči má nedostatky a je nutné usměrňování emočních projevů, příkazům většinou vyhoví až na poněkolkáté. Je u ní diagnostikován fetální alkoholový syndrom a potřebuje spíš individuální péči. Barborka je velmi aktivní, povídává a dožaduje se veliké pozornosti. Potřebuje specifický, ohleduplný, a hlavně láskyplný přístup. Stále přetrvává noční pomočováním. Barborka trpí poruchu citové vazby, které se v těch nejdůležitějších letech nedočkala. Nezletilá v důsledku deprivace s následkem hyperaktivity, nervozity, pocitů nejistoty, nízkého sebevědomí a neustálé potřeby upoutávání pozornosti navštěvovala psychiatrickou a psychoterapeutickou ordinaci. Nyní navštěvuje druhou třídu základní školy. V rodině prosívá dobře a chce v ní zůstat i nadále. I po pěti letech v pěstounské rodině u ní přetrvává strach, že ji rodina opustí, nebo ji někde nechá. Stále si ověřuje, zda jí mají rádi, zda si pro ni přijdou do školy, nebo na kroužek, nebo zda ji přijdou ráno zase vzbudit.

9 Vyhodnocení výzkumné části

V této kapitole je cílem analyzování a vyhodnocování zjištěných informací během výzkumného šetření. Vyhodnocení jsem se rozhodla rozdělit podle stanovených dílčích cílů, pod kterými jsou uvedeny dílčí výzkumné otázky. Na dílčí výzkumné otázky jsem odpovídala pomocí informací získaných z kazuistik a z informací získaných z rozhovorů. Dva rozhovory příkládám do příloh č.4. Pod každou dílčí výzkumnou otázkou jsou uvedené tazatelské otázky z rozhovorů, které jsem s pěstouny vedla a které mi pomohly odpovědět na dílčí otázku a splnit postupně všechny dílčí cíle. Zde budou vyhodnoceny dílčí výzkumné otázky.

DC1: Zjistit spokojenost, potřeby, motivaci a názory obou skupin pěstounů.

- DVO1: Jaký je rozdíl mezi potřebami příbuzenských a dlouhodobých pěstounských rodin?

TO4: Potřebujete a využíváte nějakou odbornou pomoc, máte nějaké potřeby, něco, s čím byste potřebovali pomoci, poradit, ale třeba Vám to nebylo nabídnuto?

P1: „*Nic nevyužíváme a nic mě nenapadá.*“

K1: Babička na začátku pěstounské péče využila nabídku poradenství ohledně péče o děti a o správu jejich peněz a majetku v centru SASanka.

P2: „*Žádnou odbornou pomoc nevyužíváme, teď nám jenom sociální pracovnice pomáhá zbavit otce rodičovské odpovědnosti.*“

K2: V začátcích rodina využívala na doporučení služeb centra SASanka, která pomáhala s vyřízením veškerých dokumentů ohledně péče, dávek státní sociální podpory a vedla s prarodiči poradenství v péči o dítě.

P3: „*Nevyužíváme nic a jsem ráda, že nepotřebujeme, kromě logopedky, která se snaží Nikolu rozmluvit. Je na vývoji trochu opožděná, tak potřebuje pomoci. Je pravda, že tuto pomoc nám nabídla sociální pracovnice a našla kam můžeme chodit a všechno domluvila.*“

K3: Rodina využívala u Nikoly péči psychologa a využívá logopeda. Její vývoj je opožděný, pravděpodobně kvůli životosprávě matky v těhotenství.

P4: „*Potřebujeme více odborné pomoci, než jsme si mysleli. Doufali jsme, že to zvládneme i bez ní. Nejprve jsme se snažili, ale nakonec jsme se museli vzdát. Dneska*

máme psychoterapeutku a na ní nedáme dopustit. Jinak využíváme psychologů a pedagogicko-psychologické poradny.“

K4: Využívají služeb psychoterapeutky. Dříve logoped, psycholog, pedagogicko-psychologická poradna.

Z výše uvedeného vyplývá, že potřeby mají obě skupiny pěstounů podobné. Využívají, nebo využívali jim nabízených odborných služeb. Obě skupiny využívali nabízených služeb. Příbuzenští pěstouni využívali pouze odbornou pomoc na začátku pěstounské péče, aby si jako prarodiče připomněli, jak správně děti vychovávat a aby jim byli vysvětleny jejich práva a povinnosti a jak jich mají docílit (dávky). Příbuzenské rodiny se musejí spíše namotivovat a dotlačit k odborné pomoci, sami ji moc využívat nechtějí. Co se týče dlouhodobých pěstounů, tak ti využívají odborné pomoci více. Potřebují ji využívat například z důvodu špatné životosprávy matky před porodem, která způsobí opožděný vývoj dítěte, nebo špatná životospráva v kombinaci s dlouhodobým pobytem v ústavu.

- DVO2: Jaký je rozdíl mezi motivací příbuzenských a dlouhodobých pěstounských rodin?

TO1 P: Co bylo Vaší motivací pro pěstounskou péči? Přeci jenom jste si děti do péče nemuseli vzít zrovna vy. A dnes se na to díváte jak, neměnili byste?

TO3 P: Nenapadlo Vás někdy dřív, nebo teď po svěřením, že byste si do pěstounské péče vzali třeba i cizí dítě?

P1: *„Nedala bych je nikomu cizímu. Na rodinu nedám dopustit, jsou pro mě všechno. Já je nikomu nedám, nelitovala jsem. Nikdy mě to nenapadlo, ale teď když vidím rodiny třeba na tom vzdělávání a slyším ty příběhy, tak jsem přemýšlela, že bych si do péče nějaké dítě vzala.“*

P2: *„Neexistovalo dát ji někam jinam, nebo ji nechat v ústavu. Jak to šlo, vzali jsme si ji. Jsme rádi, že ji máme, neměnili bychom. Nikdy nás to nenapadlo a na další dítě nemám věk.“*

TO1 D: Co bylo Vaší motivací pro pěstounskou péči a jak jste o pěstounské péči vůbec dozvěděli? Jak se na to díváte dnes, neměnila byste?

P3: „Nemohli jsme mít bohužel svoje děti. Vždycky jsem nějak věděla, že je nějaká možnost adopce. Nevěděla jsem, ale kam volat, tak jsem volala do kojeneckého ústavu a tam mě odkázali kam se mám obrátit v Jičíně. Neménila bych ani náhodou.“

P4: „Kolegyně z práce měla dítě v pěstounské péči, takže jak to funguje jsem věděla od ní. Měla jsem pocit, že nejsem potřeba, děti už vyrostli a chtěla jsem se zase o někoho starat. Dneska bych už ale nechtěla dítě z ústavu, od profesionálních pěstounů klidně. Děti z děčáku umí jenom brát. Ale nelituju toho v žádném případě, tehdy jsme se nebránili dítěti s nějakými problémy.“

Shrnutí téhle otázky je vcelku jednoduché a jasné. Příbuzenští pěstouni uvádějí, že pro ně neexistovalo dát svá vnoučata někam do ústavu s tím, že je pro ně rodina důležitá. Co se týče dlouhodobých pěstounů, tak u nich je motivací nemoci mít své vlastní děti anebo, když vlastní děti vyrostou, tak ještě chtějí dát možnost na normální život i staršímu dítěti z ústavu. Ani jeden z pěstounů z obou skupin neodpověděl že třeba i jenom malou motivací bylo finanční ohodnocení, z tohoto zjištění jsem měla upřímnou radost.

- DVO3: Jaký je rozdíl mezi vzděláváním příbuzenských a dlouhodobých pěstounských rodin?

TO5 P: Jste spokojeni se vzděláváním? Je dostatečné, nebo byste ho chtěli více? Změnili byste něco v souvislosti se vzděláváním, nebo chtěli něco jinak? Dlouhodobí pěstouni musí projít vzděláváním před zařazením do evidence žadatelů o zprostředkování náhradní rodinné péče, měli byste o takové vzdělávání také zájem?

P1: „Nic mi nedělá problém, mám ráda víkendová vzdělávání, kam můžu vzít děti. Vždycky mám splněné všechno. Stačil by ale klidně jenom jeden víkend. No to snad ani ne, bohatě stačí ty dvě víkendy.“

P2: „Dělají to dobře, člověk se vždycky dozví něco nového. Využívám jenom soboty ke vzdělávání. Fajn jsou diskuze, ne jenom přednášky. Jsem rád, že to není povinné, odchodím si ty soboty a dost.“

TO5 D: Jste spokojeni se vzděláváním? Je dostatečné, nebo byste ho chtěli více? Změnili byste něco v souvislosti se vzděláváním, nebo chtěli něco jinak? Příbuzenští pěstouni nemusí absolvovat vzdělávání, kterým jste si prošli při zařazování do evidence, co si o tom myslíte, měli by mít také nějaké vzdělávání?

P3: „Využíváme víkendová vzdělávání, všechno tam je vždycky bezvadně zajištěno. Bývá to zajímavé a poučné, ale ne pokaždé, tak by nám stačil jeden víkend. Myslím si, že by měli projít alespoň nějakým krátkým školením, jestli to zvládnou.“

P4: „Nás nevede OSPOD v Jičíně, ale charita v Trutnově a my máme povinnou jednu víkendovku, a ještě asi tři soboty po čtyřech hodinách. Radši bychom jezdili jenom na ty víkendovky. Občas nám to ale vůbec nic nedá, jsou to prázdné věci. My máme psychoterapeutku a ta nás vzdělá víc než nějaký víkend. Ale na ni jsme přišli právě při vzdělávání, přednášku měla ohromující. Příbuzní by určitě měli absolvovat alespoň nějaké vzdělávání a přípravu. Přece jenom když se bude jednat o prarodiče, tak asi udělali nějakou chybu při výchově vlastního dítěte třeba a taky výchova se mění. Taky by se zjistilo, jestli to zvládnou, zda na to stačí. Zajistí to, aby ty děti dostali vše, co potřebují.“

Vyhodnocením této otázky jsem zjistila, že jsou pěstouni se vzděláváním smířeni, ale stačilo by jim vzdělávání v polovičním rozsahu hodin. Příbuzní pěstouni v žádném případě nestojí o vzdělávání, kterým si musí projít dlouhodobí pěstouni při zařazování do evidence o zprostředkování pěstounské péče. V případě mladších a aktivnějších prarodičů využívají víkendová vzdělávání (2x12 hodin), kam mohou vzít i děti a starší, a ne už tolik aktivní prarodiče využívají pouze jednodenní sobotních, nebo nedělních vzděláváních, které jsou 3x do roka v sobotu po osmi hodinách, nebo v neděli po čtyřech hodinách. Vzdělávání se jim jinak obecně líbí, dozví se něco nového a oceňují, když jsou přednášky dělány formou diskuze. Co se týče dlouhodobých pěstounů, tak ti, pokud je jim to umožněno (z důvodu různých doprovodných organizací) se účastní, nebo by se rádi účastnili těch víkendových vzdělávání. Formy vzdělávání, a to, jak jsou zařízeny jim také vyhovuje, ale také uvádějí, že by jim vzdělávání stačilo méně, protože ne vždycky jim to něco dá a pak uvádějí že je to pro ně ztracený čas. A jejich názor na to, že příbuzenští pěstouni neabsolvují žádné vzdělávání před zahájením PP, je takový že by měli absolvovat alespoň krátkou přípravu. Výchova se mění a prarodiče budou mít tendenci svá vnoučata rozmazlovat, nemusí jim stačit, nebudou vědět jak na to.

- DVO4: Jaký je rozdíl mezi názory příbuzenských a dlouhodobých pěstounských rodin na systém pěstounské péče?

TO2: Jste spokojeni s přístupem sociálních pracovníků a jiných pracovníků se kterými spolupracujete? Co se týče pravidelného šetření?

TO11: Chtěli byste na systému pěstounské péče něco změnit?

TO12: Je něco, co Vás napadá, chtěli byste něco dodat, s něčím se podělit?

P1: *„Vše je v pořádku a šetření mi nevadí, ráda si popovídám, nebo si nechám poradit. Kromě těch peněz, bych asi nic neměnila. Nemám asi co říct, já jsem spokojená, mám tady děti a mám je ráda.“*

P2: *„Se sociální pracovníci vycházíme dobře, šetření nám vyhovuje, že k nám chodí pracovnice domů a nemusíme na úřad. Vše je v pořádku, asi bych nic neměnila, až na ty podpisy rodičů, když něco potřebujeme, to je takové minus. Když jsme chtěli změnit příjmení, nebo pojišťovnu Natálky, tak to bylo složité, potřebovali jsme podpis rodiče a nemohli jsme je sehnat.“*

P3: *„Jsem spokojeni, děti se vždycky těší, že ukážou, co umí, nové hračky. Vždycky nám poradí, když se něco děje. Na systému nevím, co bych měnila. Všechno šlo vždycky rychle a hezky. Ale co si pamatuju je, když jsme se začali seznamovat s Nikolou, tak byla u přechodné pěstounky skoro přes rok. Chtěla jsem brát na návštěvy sebou i Ninu, aby se holky seznámili dřív, než si ji vezmeme domů, ale to pěstounka nechtěla, chtěla abych za ní chodila sama, to jsem byla hodně naštvaná a nelíbilo se mi to.“*

P4: *„Šetření je součást života, k nám chodí každé dva měsíce paní z trutnovské charity a jednou za pul roku paní z Jičínského OSPODU. Napadá mě, když měla jít Barča na zákrok do nemocnice a měla být pod narkózou, no a na tu je potřeba podpis zákonného zástupce a toho my měli ještě v Olomouci, takže se zákrok provést nemohl, než to soud schválil.“*

Co se týče názorů ohledně systému pěstounské péče, tak obě skupiny se shodli na tom, že jim pravidelné šetření nevadí, nijak je neobtěžuje. Že je to prostě součástí toho mít dítě v pěstounské péči. Většinou jsou za šetření i rádi, nechají si poradit, nebo mohou řešit, pokud mají nějaký problém. Na systému pěstounské péče by neměli nic, kromě složitostí ohledně podpisů od biologických rodičů, zvláště když se jedná o akutní věc, jako je třeba zákrok v nemocnici.

- DVO5: Vystačí si příbuzenské a dlouhodobé pěstounské rodiny s finančním zabezpečením?

TO6: Je pro Vás finanční zabezpečení dostačující?

P1: „*No moc nestačí, děti jdou teď na střední školy, tak výdaje přibývají a přibývají*“

K1: Babička po smrti své dcera zpronevěřila peníze, které stát odkázal oběma slečnám. Jsou ji tedy kráceny peníze, které má dostávat a posílají se na účet, který si holky budou moc v budoucnu vybrat.

P2: „*My moc nepotřebujeme, tak nám to stačí. Natálce z toho můžeme zaplatit všechno co potřebuje a dopřát ji něco a trochu ji našetřit. Já z důchodu moc peněz nemám.*“

P3: „*Vystačíme s tím, dětem dopřávám hodně. Samozřejmě jak rostou, tak rostou i výdaje.*“

P4: „*Když jsme do toho šli, tak jsme vůbec nevěděli, že jsou nějaké pravidelné dávky pěstounské péče. Mysleli jsme si, že je nějaký příspěvek třeba do začátku, a to je všechno. Takže to bylo příjemné překvapení, takový bonus. Vystačíme s tím bohatě. Můžeme teda Barče dopřát hodně a dáváme ji peníze stranou, aby měla do budoucna.*“

Z výše uvedeného vyplývá, že finanční zabezpečení je pro obě skupiny pěstounů dostačující. Je dostačující natolik, že jsou některé rodiny schopny i dávat peníze stranou, aby měli až děti vyrostou peníze do začátku osobního života. Pouze v jednom případě (prarodič) mi bylo řečeno, že peníze nestačí, ale v této rodině jsou peníze kráceny z důvodu vysokých dluhů. Samozřejmě také záleží na tom, kolik je v rodině dětí, v rodinách, kde jsou tři děti informaci odpověděli, že by peněz mohlo být více, děti rostou, výdaje přibývají. V rodinách, kde mají jedno dítě v péči si s penězi vystačí a ještě z nich spoří.

DC2: Zjistit, zda je pro správný vývoj dítěte důležitý věk a odkud je umístěno do náhradní rodinné péče.

- DVO6: Je pro správný vývoj dítěte důležitý věk, ve kterém bylo umístěno do pěstounské rodiny?

K1: Adam a Anežka jsou u babičky od plenek. Martina přibližně od deseti let.

K2: Natálka je v péči prarodičů od čtyř let.

K3: Martinovi byli necelé dva roky, Nině byl jeden rok a Nikole byl as rok a půl.

K4: Barborce byli čtyři roky.

- DVO7: Je pro správný vývoj dítěte důležité, odkud bylo umístěno do pěstounské rodiny?

K1: Ani jedno z dětí neprošlo ústavní výchovou, všechny tři děti šli do péče od biologických rodičů rodiče.

K2: Natálka byla ve čtyřech letech umístěna do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, pobyt trval asi měsíc a půl, kdy byla pravidelně navštěvována prarodiči i matkou. Následně šla do péče k prarodičům.

K3: Martin a Nina strávili rok v kojeneckém ústavu a Nikola šla po narození do přechodné pěstounské péče na rok.

K4: Barborka byla od dvou měsíců až do čtyř let po ústavech. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, kojenecký ústav, dětský domov.

TO3 D: Jak reagovali Vaše děti, nebo další děti v pěstounské péči na příchod dalšího dítěte?

TO8: Museli jste řešit nějaké závažnější problémy po svěřeni dítěte do péče?

TO9: Jaký byl vývoj dítěte po svěřeni do Vaší péče?

P1: „Žádné závažné problémy. Natálka je stále zamlklá a uzavřená od smrti matky, dřív byla hodně veselá, ale zlepšuje se to. Adriana a Adélku mám u sebe od plenek.“

P2: „Žádné problémy jsme neměli. Máme ji u sebe od mala, takže to šlo všechno k lepšímu, byla zanedbaná po všech stránkách.“

P3: „Nemuseli jsme řešit nic důležitého. Nině bylo sedm měsíců, Nikola byla taky malinká a Martin zkoušel na nás co vydržíme a dělal naschvály, ale brzy to přešlo. Martin se na Ninu těšil chodil za ní s námi do domova. Na Nikolu se pak taky těšil. U Niny a Nikoly to bylo horší, žárlila na ní asi tak měsíc a pak se z nich staly kamarádky už, přece jenom ji taky sebrala pozornost a už nebyla všechna mířena na ni. No a teď chceme ještě jednoho chlapečka tak ve věku rok a půl, děti se na něj těší.“

P4: „Chování – pochopit, proč se tak chová (ADHD), přicházeli stížnosti ze školky a školy na chování, poruchy pozornosti. Museli jsme ji všechno naučit, aby uměla

například poprosit, takže to jde všechno rozhodně k lepšímu, ale je to běh na dlouhou trať. Je hodně sobecká, chce pro sebe všechno – chce abych ji upekla dort a zároveň s ní v ten moment hrála karty a nechápe, že oboje nezvládnou a že si musí vybrat. Je na mě hodně upoutaná a hlídá si mě, ptá se mě pořád jestli se pro ni vrátím, nebo jestli ji přijdu vzbudit ráno. Stále má strach, i po pěti letech, abychom ji neopustili. Museli jsme začít podávat prášky na hyperaktivitu a omezit cukr. Má radost, že se jí věnujeme a když náhodu ne, nebo ji něco trápí, má houpací koně z domova, jde se hned houpat, uklidňuje ji to. A kluci už byli velký, nevadilo jim to, chtěli mít jenom svůj pokoj a svoje soukromí, jezdili s námi za Barčou.“

Tyto dvě výzkumné otázky jdou spolu v ruku v ruce, proto jsem se je rozhodla shrnout dohromady. To, v jakém věku a odkud jde dítě do pěstounské péče je velmi důležité. Co se týče příbuzenských pěstounských rodin, tam jde to vcelku bez problému, dítě tam většinou přechází rovnou od rodičů, nebo jenom po krátkém pobytu v ústavu, než je dítě svěřeno do péče příbuzných, není proto pravděpodobné, že by si neslo nějakou ujmu do budoucna, pokud netrpělo u svých rodičů. U dlouhodobých pěstounů to už může být složitější. Děti předtím většinou projdou nějakým ústavem, v lepším případě přechodnou pěstounskou péčí. Pak záleží na tom, jak dlouho jsou děti v ústavu a z jakého prostředí děti do ústavu jdou. Výchova těchto dětí může být ve většině případů velmi komplikovaná a náročná. V tomto případě je tedy velký rozdíl mezi příbuznými a dlouhodobými pěstouny.

DC3: Zjistit, zda je náhradní rodinná péče, konkrétně pěstounská péče dobrým přínosem pro dítě.

- DVO8: Jak dítě prospívá po svěřením do příbuzenské a dlouhodobé pěstounské péče?

TO8: Mají děti nějaké volnočasové aktivity, kroužky? Třeba i s pomocí nějakého specializovaného centra?

P1: „Chodí tady do charity kvůli učení, pomáhají jim tam s úkoly a občas tam hrají různé hry. Jinak furt běhají někde po venku, hrajou fotbal.“

K1: Adam je přátelský, ochotný, dobře navazuje kontakt s okolím, soběstačný. Anežka také odpovídá věku, je živá a temperamentní, kontaktní. Martina také

odpovídá věku, ale kvůli smrti matky se po svěřeni do péče, zklidnila, je tichá, stydlivá, hůře navazuje kontakt s cizími. Dle přání dětí – Adam chce zůstat u babičky, Martina chce zůstat u babičky a u Anežky se kvůli nízkému věku nedá zjistit přání, ale u babičky se jí daří dobře.

P2: „*Chodí na kroužek gymnastiky a ve škole teď chodí plavat a přijela z lyžáku.*“

K2: Natálka si nenese žádnou ujmu z krátkého pobytu v zařízení. Je chytrá, usměvavá, živá, ráda předvede, co umí, dobře navazuje kontakt. Natálka v péči prarodiče prosívá dobře, velmi se spravila, daří se jí a jeví se spokojená, ona sama uvádí, že chce zůstat s dědečkem.

P3: „*Martin chodí do vedlejší vesnice hrát fotbal, teď měli soustředění a Nina chodí ve škole do kroužku hrát na flétnu.*“

K3: Všechny tři děti jsou spokojené, daří si jim a prosívají dobře. Dle přání chtějí zůstat u své pěstounské rodiny. Přání Nikoly zjistit nelze kvůli nízkému věku, ale působí spokojeně.

P4: „*Barborka chodí 2x týdně do Sokola, tam se jí moc líbí. Ve škole chodí na šikulky a zpívání. Jako menší chodila na tancování.*“

K4: Báře se daří, rozhodně v péči pěstounů působí spokojeně a šťastně. Museli po svěřeni do péče řešit stále zdravotní problémy co si nesla z pobytu s matkou. Dle přání od nich nechce nikdy jít pryč.

Z výše uvedeného vyplývá, že dítě, ať je v jakékoli formě náhradní rodinné péče, tady konkrétně v dlouhodobé pěstounské péči, nebo příbuzenské pěstounské péči prospívá a daří se mu. Děti do obou variant pěstounské péče přicházejí ve většině případů v děsivém a zuboženém stavu a v péči pěstounů se jejich stav po celkové stránce zlepšil, nebo stále zlepšuje. Ve spoustě případů takové “spravení“ dítěte může být během na dlouhou trať, ale pokud bude pěstoun trpělivý a ochotný dítěti pomoci, tak se bude dítě v péči jenom zlepšovat s rozkvétat. Co se týče rozdílu mezi příbuznými a dlouhodobými pěstouny je ten že dlouhodobí pěstouni mají sami od sebe snahu vyhledávat odbornou pomoc, nebo děti posílat do kroužků. Příbuzenští pěstouni se do těchto aktivit musí tlačit ze strany sociálních pracovníků.

DC4: Zjistit, zda kontakt s biologickou rodinou může narušovat poklidný vývoj dítěte.

- DVO9: Může kontakt s biologickou rodinou narušit vývoj dítěte?

TO10: Stýkají se děti s biologickými rodiči? Jak dítě reaguje po jeho skončení, případně před setkáním? Dostanou dárek k narozeninám, Vánocům?

P1: „*Adam se s mámou vídá. Reaguje normálně, ale je radši se mnou. Když měl spát u mámy, tak mi večer volal ať pro něj přijedu. Dárek, co je u mě mu dala asi jednou, takže ho to mrzí. Vidají se nepravidelně. Ví, že tu mámu má, ale je s tím už smířenej, líto mu to je. Setkání jinak probíhají bez problému.*“

K1: Holky nevědí, kdo je biologický otec a otec uvedený v rodném listě nejeví zájem. Adam o otci neví a matka projevuje zájem nárazově, nezodpovědná výchova, Adam se kontaktu nebrání, ale sám ho vyhledávat nebude.

P2: „*Ano, stýkají se, ale velmi nárazově. Dárky nikdy nepřinesla, na zmrzlinu, nebo ven ji taky nevezme. Natálka chápe, že je to její maminka a že dělá něco špatně, tak proto je u nás. Vždycky se na ní těší a chce se mazlit, pak jí mrzí, že odchází.*“

K2: Matka má občas pokus v péči o dítě, ale ten opět rychle pomine. Otec je úplně mimo, bude se zbavovat rodičovské odpovědnosti.

P3: „*Nejsou v kontaktu vůbec, jsem za to ráda. Vědí, že ty rodiče a sourozence někde mají.*“

K3: Všichni rodiče jsou zbaveny rodičovské odpovědnosti.

P4: „*S rodiči v kontaktu nejsme. Jsme v kontaktu se sěgrou Markétky, ta je v pěstounské péči taky. Občas se potkáme i s dalšími sourozenci, ty jsou ale v dětském domově. Holky se na sebe ale vždycky těší.*“

K4: Matka chodila do ústavu navštěvovat sourozence, ale za Barborkou se zastavila ze začátku pouze párkrát. Od té doby ji neviděla. Oba rodiče jsou zbaveni rodičovské odpovědnosti.

Co se týče kontaktu s biologickou rodinou je to vcelku jasně rozdělené, jestliže se jedná o příbuzenskou pěstounskou rodinu, tak se děti, pokud je to možné stýkají alespoň s jedním biologickým rodičem. Kontakty jsou sice nepravidelné a ze strany rodičů jsou velmi zanedbávané, ale jsou. Děti si z těchto kontaktů naštěstí nenesou žádnou větší újmu a jsou plně srozuměni se situací týkající se jejich biologických rodičů. Ale mrzí je to a po odchodu

rodiče, nebo při delším odloučení jim smutno samozřejmě je. Co se týče dlouhodobých pěstounských rodin, tam je situace jasná, děti v tomto druhu péče se s biologickými rodiči, nebo širší rodinou nestýkají téměř v žádném případě. Děti jsou srozuměni s jejich situací podle jejich věku a nehrozí tedy žádné problémy při stýkání nebo po setkání s biologickou rodinou.

9.1. Shrnutí a vyhodnocení hlavní výzkumné otázky

Poslední kapitolu praktické části tvoří shrnutí dílčích cílů a vyhodnocení hlavní výzkumné otázky.

DC1: Zjistit spokojenost, potřeby, motivaci a názory obou skupin pěstounů.

Cílem tohoto dílčího cíle bylo zjistit, co přivádí lidi k tomu, že se chtějí stát pěstouny, s čím jsou v systému pěstounské péče spokojeni, nebo naopak nespokojeni, zda by něco změnili. Zda je pro ně finanční zabezpečení a vzdělávání dostačující, nebo jestli mají nějaké konkrétní potřeby.

Když bych to shrnula, tak obě skupiny pěstounů jsou se systémem pěstounské péče spokojeni, nebo je nenapadá nic co by změnili, až na problémy ohledně poručenství. Pravidelné kontrolní šetření berou jako součást PP. První rozdíl se objevil v potřebách pěstounů. Ti příbuzenští si myslí, že nepotřebují žádnou odbornou pomoc a nabízenou pomoc odmítají. Naopak dlouhodobí pěstouni využívají, nebo využívali odborné pomoci více a jsou za ni rádi. Co se týče motivace, ta u příbuzenských pěstounů je jasná, nepřipustili by, aby jejich vnouče skončilo v ústavní péči a dlouhodobí pěstouni touží po rodině ať už z důvodu, že nemohli mít vlastní děti, nebo jejich děti už vyrostli a chtěli by dát šanci ještě nějakému dalšímu dítěti i třeba s handicapem, nebo poruchou chování. Finanční zabezpečení se dá shrnout jako dostačující, samozřejmě je rozdíl, zda mají v péči tři nebo jedno dítě. Informanti s jedním dítětem odpověděli, že je dostačující, a ještě jsou z něho schopni ušetřit pro dítě do budoucna a ti co mají v péči tři děti vystačí, ale nebránili by se zvýšení dávek pěstounské péče. A ve vzdělávání je největším rozdílem to, že dlouhodobí pěstouni musí zažádat o zařazení do evidence osob vykonávajících pěstounskou péči a projít skoro roční přípravou včetně vzdělávání v minimálním rozsahu 48 hodin. Příbuzenští pěstouni neprocházejí žádným větším procesem při svěřování dítěte do jejich péče a ani neprocházejí žádným přípravným vzděláváním, nebo posouzením, zda se o dítě zvládnou postarat. Z rozhovorů vyplynulo, že příbuzní pěstouni o takové

vzdělávání v žádném případě nestojí a dlouhodobí pěstouni si myslí, že by měli procházet alespoň nějakým malým vzděláváním a přípravou. Jinak s obecným vzděláváním problém nemají, ale stačil by jim poloviční rozsah hodin.

DC2: Zjistit, zda je pro správný vývoj dítěte důležitý věk a odkud je umístěno do NRP.

Cílem bylo poukázat na to, že je důležité, aby se stát snažil umístit děti do pěstounské péče co v nejmladším věku a jaký dopad má na dítě, pokud je delší čas umístěno v ústavním zařízení.

Vyhodnocení tohoto cíle dopadlo podle mého očekávání. Děti, které byli umístěné jako hodně malé na delší dobu do ústavního zařízení si ponесou následky pravděpodobně až do konce života, záleží samozřejmě také na tom, jakým způsobem žila matka v těhotenství a jak se to může odrazit na vývoji dítěte. Pokud bylo dítě umístěno do ústavního zařízení jako novorozeně a bylo poté v blízké době svěřeno do pěstounské péče, nebo pokud bylo dítě v pěstounské péči na přechodnou dobu, nemělo by si nést nějaké vážné následky. Co se týče dětí, které byly svěřeny do příbuzenské pěstounské péče, tak ty ve většině případů přechází jako velmi malé rovnou od svých rodičů k prarodičům, nebo jiným příbuzným. V tomto případě si může dítě nést nějaké následky, pokud výchova a jednání ze strany rodičů nebylo před dítětem vůbec vhodné. Prarodiče pak nemusí řešit žádné závažné problémy na rozdíl od dlouhodobých pěstounů. Děti, které si prošli ústavem, si sebou mohou nést spoustu problémů, jako je citová deprivace, nebo poruchy chování, sobeckost, nízké sebevědomí, které pak musí pěstouni řešit.

DC3: Zjistit, zda je příbuzenská i dlouhodobá pěstounská péče dobrým přínosem pro dítě.

Cílem bylo zjistit, zda děti v prospívají lépe, daří se jim a jsou spokojené v příbuzenské, nebo v dlouhodobé pěstounské péči, nebo jestli nezáleží na druhu pěstounské péče a děti prospívají v obou variantách.

V tomto cíli se vyplnilo to, v co jsem doufala, nezáleží tedy na tom, do jakého druhu pěstounské péče je dítě umístěno. Z přání všech dětí, pokud se to dá díky věku posoudit vyplývá, že jsou spokojené a chtějí zůstat u svých prarodičů, nebo v klasické pěstounské péči. Jediný rozdíl, který jsem v tomto případě našla se objevil na otázku, zda mají děti

nějaké volnočasové aktivity. Děti v příbuzenské péči nechodí na žádné placené kroužky, pokud už chodí, tak je na to musela sociální pracovnice nasměrovat a poručit, že by to bylo vhodné. Děti, které jsou v dlouhodobé pěstounské péči, tak jim rodiče každému nějaké aktivity zařídili, ať už se jedná o kroužek ve škole, nebo mimo školu. A ze všech zjištěných skutečností, tak se všem dětem daří, jsou spokojené a prospívají. Všechny se v péči náhradních rodin zpravili.

DC4: Zjistit, zda kontakt s biologickou rodinou může narušovat poklidný vývoj dítěte.

Cílem je zjistit, do jaké míry může narušit poklidný vývoj a celkový klid dítěte kontakt s biologickými rodiči.

Mezi další rozdíly patří kontakt s biologickou rodinou, a hlavně rodiči dítěte. Při dlouhodobé pěstounské péči se děti se svými biologickými rodiči stýkají pouze v ojedinělých případech, rodiče jsou zde většinou zbaveni rodičovské odpovědnosti, tudíž to dítě nemůže nijak poznamenat, nebo mu způsobit citovou újmu. Děti jsou obeznámené s tím, že mají někde svoje rodiče a další sourozence, ale že se o ně maminka s tatínkem neuměli postarat, a tak se o ně starají oni. Při příbuzenské pěstounské péči se děti většinou stýkají velmi nepravidelně alespoň s jedním biologickým rodičem. S ním je to ale jako na houpačce, jednou má snahu o péči a podruhé zase ne, nepřinese dárek k narozeninám, nebo k Vánocům. Dítě může být zmatené a je mu to být líto, může se tím trápit.

HVO: Jaké jsou rozdíly mezi výkonem příbuzenské a dlouhodobé pěstounské péče na Jičínsku?

Když shrnu všechny dílčí cíle, dostanu odpověď na hlavní výzkumnou otázku. Rozdílů mezi příbuzenskou pěstounskou péčí a dlouhodobou pěstounskou péčí jsem pár objevila. Ale ty největší rozdíly jsou ve vzdělávání pěstounů, v potřebách pěstounů a ve stýkání dětí s biologickými rodiči v příbuzenské pěstounské péči.

Závěr

V mé bakalářské práci Pěstounská péče jako forma náhradní výchovy na Jičínsku jsem se snažila přiblížit danou problematiku. V této práci se jedná o děti, které neměli v životě takové štěstí a start do jejich života se jim ne úplně vyvedl. Ale existují lidé, kteří chtějí těmto dětem pomoci ať už z důvodu, že chtějí pomoci nějakému dítěti, nebo sami nemohou mít vlastní a vyberou si tuto možnost.

Hlavním cílem práce bylo analyzovat výkon pěstounské péče na Jičínsku. Cílem teoretické části bylo popsat možné varianty pěstounské péče. Tento cíl jsem splnila, když jsem nejprve vymezila důležité pojmy, jako je dlouhodobá pěstounská péče, příbuzenská, přechodná, dále poručenství a osvojení. Věnovala jsem se také historii a hmotnému zabezpečení pěstounské péče. A v závěru teoretické části jsem popsala proces stávání se pěstounem, dohodu o výkonu pěstounské péče a zjišťovala jsem jaký je zájem o pěstounskou péči na Jičínsku a obecně v České republice.

V praktické části mé práce jsem použila kvalitativní výzkum a použila metodu kazuistiky a metodu polostrukturovaného rozhovoru. Hlavní výzkumnou otázkou bylo zjistit jaké jsou rozdíly mezi výkonem příbuzenské a dlouhodobé pěstounské péče na Jičínsku. Dílčími cíli práce bylo zjistit spokojenost, potřeby, motivaci a názory obou skupin pěstounů, zjistit, zda je pro správný vývoj dítěte důležitý věk a odkud je umístěno do náhradní rodinné péče, zjistit, zda je náhradní rodinná péče dobrým přínosem pro dítě a zjistit, zda kontakt s biologickou rodinou může narušit poklidný vývoj dítěte. Pod každým dílčím cílem bylo ještě několik dílčích výzkumných otázek, které mi pomohly splnit dílčí cíle, a nakonec hlavní výzkumnou otázku a hlavní cíl bakalářské práce.

Po zkoumání výkonu pěstounské péče vnímám pěstounskou péči jako nesmírně důležitou instituci, které by se měla nadále rozvíjet a jít naproti pomoci dalším dětem a pěstounům, kteří tuto instituci tvoří. Protože bez nich by nic takového nebylo a děti by nadále strádali v ústavech a dětských domovech.

V úplném závěru musím říci, že jsem ráda, že jsem si zvolila toto téma a jsem ráda, že mi bylo umožněno jeho zpracování. Dozvěděla jsem se při tom spoustu nových věcí a získala jsem si nové pohledy a názory na problematiku pěstounské péče. A myslím si, že by mi do budoucna nevadilo vydat se cestou sociální pracovnice náhradní rodinné péče. Byla

jsem v rámci na praxi i na více šetřeních než jenom v těchto vybraných rodinách, kde nebylo všechno úplně růžové, a i za tuhle zkušenost jsem velmi ráda.

Literatura

BUBLEOVÁ, Věduna. *Základní informace o pěstounské péči a péči poručníka*. 3. přeprac. vyd. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2014, 60 s. ISBN 978-80-87455-19-7.

BUBLEOVÁ, Věduna. *Pěstouni mají právo na služby: Praktický průvodce pro náhradní rodinnou péči*. Praha: Občanské sdružení Rozum a Cit, 2007.

Dávky pěstounské péče: MPSV [online]. [cit. 2019-02-12].

Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>

Dobry pěstoun: náhradní rodinná péče v ČR. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2018. ISBN 978-80-907053-2-6.

Formy náhradní rodinné péče: MPSV [online]. [cit. 2019-03-18].

Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/14501>

GABRIEL, Zbyněk a Tomáš NOVÁK. *Psychologické poradenství v náhradní rodinné péči*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1788-3.

HARTL, Pavel. *Psychologický slovník*. Praha: Budka, 1993. ISBN 80-90 15 49-0-5

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-7367-040-2.

JIREŠ, Jan, 2018. *Jičín se zapojí do Týdne pěstounství: Jičín. Jičín: Titulní stránka [online]. [cit. 2019-03-15].*

Dostupné z: <https://www.mujiicin.cz/jicin-se-zapoji-do-tydne-pestounstvi/d-1297648>

KOLUCHOVÁ, Jarmila, MATĚJČEK, Zdeněk, ed. *Osvojení a pěstounská péče*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-637-3.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-304-8.

MATĚJČEK, Zdeněk. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 1994. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-85282-83-6.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.

Nadační fond J&T – Příručka: Právní a finanční aspekt doprovázení pěstounských rodin, Projekt CZ.1.04/5.1.01./77.00268 – Jak aktivně nacházet náhradní rodiče – profesionalizace procesů při výběru adeptů na nový typ zaměstnání

NOVOTNÁ, Věra a Lenka PRŮŠOVÁ. *K vybraným otázkám osvojování dětí*. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-86131-56-4.

SAUZÈDE, Jean-Paul a Anne SAUZÈDE-LAGARDE. *Spokojené soužití v nové rodině*. Praha: Portál, 2007. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 978-80-7367-295-9.

SMOLÍKOVÁ, Veronika. *Tradice pěstounské péče v českých zemích*. Ostrava: Key Publishing, 2014, 77 s. Monografie. ISBN 978-80-7418-218-1.

Statistiky: MPSV [online]. [cit. 2019-03-15].

Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/7260>

ŠKOVIERA, Albín. *Dilemata náhradní výchovy: [teorie a praxe výchovné péče o děti v rodině a v dětských domovech]*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-318-5.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

ZEZULOVÁ, Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0065-9.

359/1999 Sb. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]*. Copyright © [cit. 24.03.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>

Seznam tabulek

Tab. 1: Výše příspěvku pro osobu závislou

Tab. 2: Statistika ministerstva práce a sociálních věcí z roku 2017

Tab. 3. Tazatelské otázky

Tab. 4: Transformační tabulka výzkumných cílů

Seznam obrázků

Obr. 1: Přehled typů náhradní rodinné péče

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dohoda o výkonu pěstounské péče

Příloha č. 2: Protokol o ústním jednání MÚ Jičín

Příloha č. 3: Prohlášení o mlčenlivosti

Příloha č. 4: Přepis polostrukturovaného rozhovoru 1

Příloha č. 1 Dohoda o výkonu pěstounské péče

Dohoda o výkonu pěstounské péče

Město Jičín,

Městský úřad Jičín, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, se sídlem Žižkovo náměstí 18, Jičín, zastoupený Ing. Rostislavem Vodákem, vedoucím odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městský Úřad Jičín, jako orgán sociálně právní ochrany dětí dle § 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
(dále jen „OSPOD“)

Paní

xx, narozena xx,
trvale bytem xx, Jičín
skutečně bytem
jako osoba pečující o děti
(dále jen pěstoun)

Manželé

xx, narozen xx,
a xx, narozena xx,
oba trvale bytem xx, Jičín
skutečně bytem
jako osoby pečující o děti
(dále jen pěstoun)

uzavírají tuto

Dohodu o výkonu pěstounské péče

podle ustanovení § 47a - 47c zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSPOD“) a dle části páté zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. (dále jen dohoda)

I.

Úvodní ustanovení

1. Tato dohoda je dle § 161 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, veřejnoprávní smlouvou, která upravuje podrobnosti ohledně výkonu

práv

a povinností osob pečujících o děti, a to dle § 47a odst. 2 ZSPOD.

2. Pěstounovi na základě rozsudku Okresního soudu v ... vedeného pod č.j. ze dne ..., který nabyt právní moci dne byly podle §45a odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, svěřeny do pěstounské péče / pěstounské péče na přechodnou dobu nezletilé děti:

xx, narozen xx

trvale bytem xx,

o které osobně pečuje.

Pěstounovi na základě rozhodnutí Městského úřadu v ..., odboru sociálních věcí a zdravotnictví, vedeného pod č.j. ... ze dne ..., které nabylo právní moci dne byly podle § 19 odst. 1 písm. b) ZSPOD dočasně svěřeny do péče budoucího pěstouna nezletilé děti:

xx narozen xx

trvale bytem xx,

o které osobně pečuje.

Pěstoun na základě rozsudku Okresního soudu v ... vedeného pod č.j. ... ze dne, který nabyt právní moci dne byl podle § 78 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, ustanoven poručníkem nezletilých dětí:

xx narozen xx

trvale bytem Jičíněves 56,

o které osobně pečuje.

Pěstounovi, který osobně pečuje o děti:

xx narozen xx

trvale bytem xx,

ke kterým nemá vyživovací povinnost a o jehož ustanovení poručníkem k těmto dětem probíhá u Okresního soudu v soudní řízení vedené pod č.j.

3. OSPOD a pěstoun se dohodli, že OSPOD určí příslušnou sociální pracovníci, která s pěstounem řeší všechny záležitosti, vyplývající z této dohody a projednává s ním případné změny této dohody zejména z důvodů změn uvedených v IPOD,

z důvodu svěřeni dalších dětí pěstounovi do pěstounské péče nebo z důvodu jiných potřeb pěstouna vyplývající ze situace jeho rodiny.

4. Pěstoun byl OSPOD poučen, že může v souladu s § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, kdykoli podat ústně nebo písemně stížnost proti nevhodnému chování příslušné sociální pracovnice OSPOD nebo proti postupu OSPOD ve věcech uvedených v této dohodě. Písemnou stížnost lze zaslat na adresu MěÚ Jičín, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, nebo podat v podatelně MěÚ Jičín, Žižkovo náměstí 18. Ústně lze podat stížnost u vedoucí oddělení sociálního zabezpečení, která stížnost ihned vyřídí nebo o ní sepíše písemný záznam. Stížnost bude vyřízena v souladu se „Směrnicí pro přijímání a vyřizování stížností“ schválenou Radou města Jičína.
5. Pěstoun a příslušná sociální pracovnice OSPOD řeší záležitosti vyplývající z této dohody ústním jednáním, o kterém sepíše příslušná sociální pracovnice OSPOD protokol, písemně nebo elektronicky s uznávaným elektronickým podpisem.
6. Pěstoun může řešit záležitosti vyplývající z této dohody na odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Jičín, úseku sociálně-právní ochrany dětí, a to každé pondělí a středu od 8.00 do 17.00 hod., v ostatní pracovní dny od 8.00 do 14.00 hod., a to po dohodě s příslušnou sociální pracovnicí OSPOD.
7. Pěstoun může v případě nutnosti řešení některých krizových situací ve věcech této dohody v mimopracovní dobu a ve dnech pracovního klidu (např. nutnost okamžité pomoci při zajištění krátkodobé péče o svěřené děti) telefonicky kontaktovat sociální pracovnici OSPOD na tel. čísle 736 250 232, která na základě sepsaného protokolu o ústním jednání příslušnou pomoc zajistí.
8. Příslušná sociální pracovnice OSPOD je povinna sledovat naplňování této dohody, a to být minimálně jednou za 2 měsíce v osobním styku s pěstounem a s dětmi, svěřenými do jeho péče.

II.

Práva a povinnosti pěstouna

Ustanovení § 47a odst. 2 ZSPOD zakládá osobám pečujícím o děti a osobám v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, práva a povinnosti při výkonu pěstounské péče.

1. Právo na pomoc se zajištěním krátkodobé péče o děti

2. Dle § 47a odst. 2 písm. a) ZSPOD má osoba pečující a osoba v evidenci právo na poskytnutí trvalé nebo dočasné pomoci při zajištění osobní péče o svěřené děti; tato pomoc spočívá zejména v zajištění krátkodobé péče:

1. po dobu, kdy je osoba pečující nebo osoba v evidenci uznána dočasně práce neschopnou nebo při ošetřování osoby blízké,
2. při narození dítěte,
3. při vyřizování nezbytných osobních záležitostí,
4. při úmrtí osoby blízké.

OSPOD a pěstoun se dohodli na poskytnutí pomoci se zajištěním krátkodobé péče o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody tak, jak je níže uvedeno.

V případě, kdy pěstoun není schopen osobní péči o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody z výše uvedených důvodů zajistit v potřebné míře sám (ani například péčí o děti ve školských zařízeních, péčí manžela /manželky pěstouna atd.), zavazuje se OSPOD zajistit na žádost pěstouna pomoc při zajištění osobní péče o tyto děti (dále jen pomoc). Žádost o pomoc podá pěstoun OSPOD formou uvedenou v článku I. odst. 5 této dohody nebo dle článku I. odst. 7 této dohody v případě nutnosti okamžité pomoci. Po podání žádosti se OSPOD a pěstoun bezodkladně dohodnou na příslušné formě této pomoci, v souladu s opatřeními vyplývajícími z IPOD.

2.1. Právo na pomoc při dočasné pracovní neschopnosti nebo v případě ošetřování osoby blízké

OSPOD a pěstoun se dohodli, že při jeho dočasné pracovní neschopnosti, nebo při ošetřování osoby blízké, bude pomoc OSPOD pěstounovi zajištěna v tomto rozsahu:

- a) *Pomoc se zajištěním osobní asistence dětem uvedeným v článku I. odst. 2 této dohody formou terénní služby v domácnosti pěstouna* v rozsahu maximálně 8 hodin denně. Služba je poskytována v době od 7.00 hod. do 20.00 hod. Službu poskytuje Oblastní charita Jičín a OO SPMP Jičín – APROPO. Služba bude zajištěna po dohodě s pěstounem, příslušnou sociální pracovnící OSPOD a příslušnou pracovnící organizace poskytující službu. Veškeré stížnosti a podněty pěstouna týkající se poskytování této služby řeší příslušná sociální pracovnice OSPOD. Úhradu za poskytování této služby hradí v plné výši OSPOD.
- b) *Pomoc se zajištěním ambulantní služby dětem uvedeným v článku I. odst. 2 této dohody* v době od 7.00 hod. do 20.00 hod. Služba je poskytována v nebytových prostorech OO SPMP Jičín – APROPO a Soukromé školky Pastelka, s.r.o. Služba bude zajištěna po dohodě s pěstounem, příslušnou sociální pracovnící OSPOD

a příslušnou pracovnící organizace poskytující službu. Pěstoun je povinen těmto organizacím uhradit stravu poskytnutou dětem uvedeným v článku I. odst. 2 této dohody (snídaně, přesnídávka, oběd, svačina, večeře) nejvýše v částce 150,- Kč denně za každé dítě. Jinak činí úhrada za snídani nejvýše 30,- Kč; za přesnídávku nejvýše 20,- Kč; za oběd nejvýše 40,- Kč; za svačinu nejvýše 20,- Kč a za večeři nejvýše 40,- Kč. Ostatní náklady spojené s poskytnutím služby hradí OSPOD.

- c) *Pomoc se zajištěním pobytové služby dětem* (např. při pobytu pěstouna ve zdravotnickém zařízení) v rozsahu celodenní péče o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody (po celých 24 hodin). Služba je poskytována v nebytových prostorech Soukromé školky Pastelka, s.r.o. Služba bude zajištěna po dohodě s pěstounem, příslušnou sociální pracovnící OSPOD a příslušnou pracovnící organizace poskytující službu. Pěstoun je povinen této organizaci uhradit ubytování dětí v částce 60,- Kč za jeden den pobytu a stravu poskytnutou dětem (snídaně, přesnídávka, oběd, svačina, večeře), a to nejvýše v částce 150,- Kč denně, a to vždy za každé z dětí. Jinak činí úhrada za snídani nejvýše 30,- Kč; za přesnídávku nejvýše 20,- Kč; za oběd nejvýše 40,- Kč; za svačinu nejvýše 20,- Kč a za večeři nejvýše 40,- Kč. Ostatní náklady spojené s poskytnutím služby hradí OSPOD.
- d) *Pomoc se zajištěním pobytové služby dětem* (např. při pobytu pěstouna ve zdravotnickém zařízení) v rozsahu celodenní péče o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody (po celých 24 hodin). Služba je poskytována v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Služba bude zajištěna po dohodě s pěstounem a příslušnou sociální pracovnící OSPOD. Služba bude zajištěna dle § 42 ZSPOD na základě:
- Uzavřené dohody mezi rodiči dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody jako jejich zákonnými zástupci a zařízením pro děti vyžadující okamžitou pomoc dle § 42 odst. 2 a 8 ZSPOD. OSPOD v tomto případě zprostředkuje uzavření této dohody.
 - Žádosti OSPOD se souhlasem pěstouna dle § 42 odst. 2 a 6 ZSPOD.
 - Žádosti OSPOD bez souhlasu pěstouna a soudem nařízeným předběžným opatřením dle § 42 odst. 2 a 6 ZSPOD (např. v případě, kdy pěstoun není z důvodu svého nepříznivého zdravotního stavu schopen udělit souhlas s umístěním dětí do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc).

Úhrada příspěvku za pobyt a péči o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc bude stanovena a hrazena dle § 42b až § 42f ZSPOD.

OSPOD a pěstoun se dále dohodli, že pěstoun před začátkem poskytování osobní péče uvedené pod písmeny a) – d) tohoto odstavce předá poskytovateli péče potřebné údaje o dětech uvedených v článku I. odst. 2 této dohody nutné k řádnému zajištění osobní péče (např. o zdravotním stavu a specifických potřebách s ohledem na věk, fyzický vývoj a rozumovou vyspělost dětí).

2.2. Právo na pomoc při narození dítěte

OSPOD a pěstoun se dohodli, že pomoc bude pěstounovi OSPOD zajištěna pouze v případě, kdy se pěstounovi narodí vlastní dítě, a to po dobu nejvýše 2 měsíců od narození tohoto dítěte, pokud pěstoun není schopen osobní péči o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody zajistit v potřebné míře sám z důvodu svého zhoršeného zdravotního stavu nebo zhoršeného zdravotního stavu narozeného dítěte. Pomoc bude OSPOD zajištěna v rozsahu a za podmínek uvedených v odstavci 1.1. tohoto článku (Pomoc pěstounovi při dočasné pracovní neschopnosti).

2.3. Právo na pomoc při vyřizování nezbytných osobních záležitostí

OSPOD a pěstoun se dohodli, že pomoc bude pěstounovi OSPOD zajištěna v případech, kdy pěstoun není schopen osobní péči o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody zajistit v potřebné míře sám, a to při vyřizování těchto nezbytných osobních záležitostí:

- a) při úkonech, kdy pěstounovi vyplývá povinnost z platných právních předpisů (jednání na správních úřadech; účast u soudu; zvyšování si znalostí a dovedností v oblasti výchovy a péče o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody apod.)
- b) při úkonech, kdy nelze po pěstounovi spravedlivě požadovat, aby úkon opominul (lékařské vyšetření nebo zákrok; podání žádosti o sociální dávku, dávku důchodového zabezpečení nebo dávku pěstounské péče; využívání psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci spojené s péčí o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody apod.).

Pomoc bude OSPOD zajištěna v rozsahu a za podmínek uvedených v odst. 1.1. písm. a) a b) tohoto článku (Pomoc pěstounovi při dočasné pracovní neschopnosti).

Pěstoun je povinen požádat OSPOD o poskytnutí pomoci co nejdříve, kdy se o potřebě pomoci dozví, nejpozději 1 týden před událostí, jinak právo na poskytnutí pomoci zaniká. To neplatí v případech nepředvídatelných událostí. V těchto případech OSPOD zajistí pomoc do 24 hodin od podání žádosti pěstounem. Pomoc bude OSPOD zajištěna v

rozsahu a za podmínek uvedených v odst. 1.1. písm. a) a b) tohoto článku (Pomoc pěstounovi při dočasné pracovní neschopnosti).

2.4. Právo na pomoc při úmrtí osoby blízké

OSPOD a pěstoun se dohodli, že pomoc bude pěstounovi OSPOD zajištěna v případě, kdy pěstounovi zemře osoba blízká (v souladu s 22 zákona č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů), pokud pěstoun není schopen osobní péči o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody zajistit v potřebné míře sám. OSPOD poskytne pomoc pěstounovi v rozsahu nejvýše dvakrát 8 hodin, a to z důvodu vybavení pohřbu a účasti na něm. Pomoc bude OSPOD zajištěna v rozsahu a za podmínek uvedených v odst. 1.1. písm. a) a b) tohoto článku (Pomoc pěstounovi při dočasné pracovní neschopnosti). OSPOD a pěstoun se dohodli, že pěstoun je povinen požádat OSPOD o poskytnutí pomoci co nejdříve, nejpozději do tří dnů přede dnem žádané pomoci.

3. Právo na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče o děti

Dle § 47a odst. 2 písm. b) ZSPOD má osoba pečující a osoba v evidenci právo na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče o svěřené děti, která je přiměřená věku dětí, v rozsahu alespoň 14 kalendářních dnů v kalendářním roce. Nejmladší ze svěřených dětí musí dosáhnout alespoň věku 2 let.

OSPOD a pěstoun se dohodli na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče (dále jen pomoc) o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody přiměřené jejich věku takto:

- a) Pěstoun může požádat OSPOD o poskytnutí pomoci. Pěstoun je povinen požádat OSPOD o poskytnutí pomoci nejpozději do konce měsíce května příslušného kalendářního roku, a to formou uvedenou v článku I. odst. 5 této dohody.

V případě, kdy je s pěstounem uzavřena tato dohoda v květnu a v dalších následujících měsících, bude text následující:

Pěstoun je povinen požádat OSPOD o poskytnutí pomoci nejpozději do 1 měsíce od uzavření této dohody, v následujících letech je povinen žádost o pomoc podat OSPOD nejpozději do konce měsíce května příslušného kalendářního roku, a to vždy formou uvedenou v článku I. odst. 5 této dohody.

- b) Příslušná sociální pracovnice OSPOD dohodne do 1 týdne po podání žádosti při ústním jednání s pěstounem vhodný typ celodenní péče přiměřené věku a potřebám dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody. Pokud pěstoun při tomto ústním jednání navrhne konkrétní organizaci, která zajistí celodenní péči přiměřenou věku a potřebám dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody, je OSPOD povinen jim vyhovět. Toto neplatí v případě, že by takováto péče nebyla

pro děti vhodná, zejména s ohledem na IPOD. V případě, kdy nedojde k dohodě, je OSPOD sám povinen navrhnout pěstounovi do 1 měsíce od podání žádosti konkrétní organizaci poskytující celodenní péči přiměřenou věku a potřebám dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody.

- c) OSPOD poskytne pěstounovi pomoc v rozsahu 14 kalendářních dnů v kalendářním roce, a to v případě, kdy pěstoun alespoň o jedno z dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody pečuje po celý kalendářní rok.
- d) Nepečuje-li pěstoun alespoň o jedno z dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody po celý kalendářní rok, vzniká pěstounovi nárok na pomoc v rozsahu 1 dne za každý celý kalendářní měsíc, po který o děti pečuje. Za každých 6 kalendářních měsíců, po které o děti pečuje, mu vzniká právo na další 1 den pomoci.
- e) Pěstoun uzavře s organizací poskytující dohodnutý typ celodenní péče smlouvu (dohodu) o poskytnutí péče přiměřené věku a potřebám dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody.
- f) Pěstoun hradí cestovné, stravování (snídaně, přesnídávka, oběd, svačina, večeře), ubytování a podobné služby poskytnuté dětem uvedeným v článku I. odst. 2 této dohody, a to v částkách dle jím uzavřené smlouvy (dohody) s organizací poskytující dětem celodenní péči. OSPOD uhradí pěstounovi ostatní výdaje za poskytnutou službu v ceně uvedené v uzavřené smlouvě (dohodě) mezi pěstounem a organizací poskytující celodenní péči dětem, nejvýše však v ceně obvyklé v daném místě a v daném čase. Pěstoun je povinen OSPOD požádat o poskytnutí výše uvedené úhrady. K této žádosti je povinen doložit kopii výše uvedené smlouvy (dohody) a doklady o zaplacené úhradě za poskytnutou péči.

4. Právo na zprostředkování psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci

Dle § 47a odst. 2 písm. c) ZSPOD má osoba pečující a osoba v evidenci právo na zprostředkování psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci alespoň jednou za 6 měsíců.

OSPOD a pěstoun se dohodli na možnosti využití bezplatné psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci prostřednictvím Oblastní charity Jičín, a to následovně:

- a) Pěstoun a děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody mají právo společně nebo samostatně využít bezplatné poskytnutí psychologické a terapeutické pomoci formou osobních konzultací, a to v rozsahu 6 hodin během 6 kalendářních měsíců, nejvýše však 12 hodin v průběhu 12 kalendářních měsíců. V případě nutnosti

poskytnutí této služby ve větším rozsahu, kdy je za službu požadována úhrada, platí službu poskytnutou v rozsahu nad 12 hodin pěstoun.

- b) Pěstoun má právo využít bezplatné poskytnutí jiné odborné pomoci v oblastech týkajících se péče o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody, v rozsahu, jak je uveden pod písmenem a) tohoto odstavce.
- c) Psychologická, terapeutická nebo jiná odborná pomoc je OSPOD zprostředkována na žádost pěstouna formou uvedenou v článku I. odst. 5 této dohody, a to v souladu s IPOD.

Veškeré stížnosti a podněty pěstouna týkající se poskytování těchto služeb řeší příslušná sociální pracovnice OSPOD.

Psychologická, terapeutická nebo jiná odborná pomoc nezahrnuje odbornou pomoc, kterou:

- a) je povinen zajišťovat krajský úřad podle § 11 odst. 2 písm. b) a c) ZSPOD,
- b) může zajišťovat krajský úřad podle § 11 odst. 3 ZSPOD,
- c) je povinen poskytnout obecní úřad obce s rozšířenou působností podle § 10 odst. 1 písm. b) ZSPOD,
- d) je povinna zajistit osoba pověřená k výkonu sociálně-právní ochrany dětí podle § 48 odst. 2 písm. e) ZSPOD,
- e) je OSPOD schopen zajistit svými zaměstnanci.

5. Právo na zprostředkování nebo zajištění bezplatné možnosti a povinnost zvyšovat si znalosti a dovednosti v oblasti výchovy a péče o děti

Dle § 47a odst. 2 písm. d) ZSPOD má osoba pečující a osoba v evidenci právo na zprostředkování nebo zajištění bezplatné možnosti zvyšovat si znalosti a dovednosti podle § 47a odst. 2 písm. f) ZSPOD.

Dle § 47a odst. 2 písm. f) ZSPOD má osoba pečující a osoba v evidenci povinnost zvyšovat si znalosti a dovednosti v oblasti výchovy a péče o děti v rozsahu 24 hodin v době 12 kalendářních měsíců po sobě jdoucích.

OSPOD a pěstoun se dohodli na zajištění bezplatného zvyšování znalostí a dovedností pěstouna v oblasti výchovy a péče o děti takto:

- a) OSPOD zajistí vzdělávání pěstouna v rozsahu 24 hodin v době 12 kalendářních měsíců po sobě jdoucích v oblasti výchovy a péče o děti. Vzdělávání je dle § 5 vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení ZSPOD zaměřeno na:

- získávání nových informací a schopností v oblasti péče o děti,
 - získávání znalostí a dovedností při péči o specifické skupiny dětí, zejména dětí jiného etnika, dětí se zdravotním postižením, sourozeneckých skupin, dětí, které zažily týrání, zneužívání či zanedbávání,
 - poskytování péče při změnách spojených se vzděláváním nebo vývojovými fázemi dětí,
 - zvládání krizových situací,
 - návrat dětí do původní rodiny a přechod do náhradní rodiny,
 - přípravu dětí na osamostatňování se související se zletilostí a odchodem z náhradní péče, s ohledem na věk dětí a jejich vývojové a sociální potřeby.
- b) Příslušná sociální pracovnice OSPOD po dohodě s pěstounem vytvoří nejpozději do konce května 2013 vzdělávací plán na období červen 2013–květen 2014. Poté vždy nejpozději do konce měsíce dubna příslušného kalendářního roku na období dalších následujících 12 měsíců. Vzdělávací plán musí obsahovat skladbu vzdělávacích kurzů se zaměřením uvedeným pod písmenem a) tohoto odstavce, datum uskutečnění a počet hodin jednotlivých vzdělávacích kurzů.
- c) V případě, že nedojde k dohodě dle předchozího odstavce, stanoví pěstounovi vedoucí oddělení sociálního zabezpečení OSPOD povinnost zúčastnit se vhodného vzdělávání se zaměřením uvedeným pod písmenem a) tohoto odstavce, datum uskutečnění a počet hodin jednotlivých vzdělávacích kurzů.
- d) Vzdělávání bude OSPOD zajištěno zejména v:
- pracovní dny v době od 15.00 hod. do 19.00 hod.,
 - ve dnech pracovního klidu (soboty, neděle).
- e) V případě, kdy pěstoun není schopen osobní péči o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody po dobu jeho vzdělávání zajistit v potřebné míře sám (ani například péčí o děti ve školských zařízeních, péčí manžela/manželky pěstouna), zavazuje se OSPOD zajistit na žádost pěstouna pomoc při zajištění osobní péče o tyto děti (dále jen pomoc). Žádost o pomoc podá pěstoun OSPOD nejpozději jeden týden před zajištěním pomoci, a to formou uvedenou v článku I. odst. 5 této dohody. Příslušná sociální pracovnice OSPOD se dohodne s pěstounem na pomoci uvedené v odstavci 1.1. písmen a) a b) tohoto článku.

Vzdělávání je plně hrazeno OSPOD.

6. Právo na pomoc při plnění povinností udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami dítěti blízkými, zejména s rodiči a umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, pokud soud rozhodnutím nestanoví jinak

Dle § 47a odst. 2 písm. e) ZSPOD má osoba pečující a osoba v evidenci právo na pomoc při plnění povinností podle § 47a odst. 2 písm. h) včetně pomoci při zajištění místa pro uskutečňování styku oprávněných osob s dítětem a při zajištění asistence při tomto styku. Dle § 47a odst. 2 písm. h) ZSPOD v souladu s IPOD má osoba pečující a osoba v evidenci povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami dítěti blízkými, zejména s rodiči a umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, pokud soud rozhodnutím nestanoví jinak.

OSPOD a pěstoun se dohodli na zajištění výše uvedeného práva a povinnosti takto:

- a) Pěstoun je povinen v souladu s IPOD udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody s osobami dětem blízkými, zejména s rodiči a umožnit styk rodičů s těmito dětmi.
- b) Pěstoun je povinen zejména zajistit písemný a telefonický kontakt dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody s rodiči a osobami blízkými a zajistit osobní styk těchto dětí s rodiči, a to v souladu s příslušným rozhodnutím soudu a IPOD.
- c) Na žádost pěstouna podanou OSPOD formou uvedenou v článku I. odst. 5 této dohody o pomoc se zajištěním osobního styku dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody s jejich rodiči, příslušná sociální pracovnice OSPOD po dohodě s pěstounem:
 - poskytne pomoc pěstounovi s přípravou dětí na osobní styk s rodiči,
 - zajistí předběžný kontakt pěstouna s rodiči dětí,
 - zajistí místo pro uskutečnění osobního styku dětí s rodiči,
 - bude přítomna při osobnímu styku dětí s rodiči,
 - v průběhu osobního styku dětí s rodiči bude sledovat a vyhodnocovat, zda tento styk probíhá v zájmu dětí,
 - v průběhu osobního styku dětí s rodiči bude jednat v zájmu dětí.
- d) Pěstoun se v případě jakýchkoliv problémů spojených s realizací styku dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody s rodiči může obracet na příslušnou sociální pracovnici OSPOD se žádostí o pomoc při řešení těchto problémů. Sociální pracovnice OSPOD je povinna pěstounovi tuto pomoc poskytnout.
- e) Místem pro uskutečnění osobního styku dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody s jejich rodiči jsou nebytové prostory v Jičíně, v ulici Na jihu 553,

využívané Oblastní charitou Jičín a v ulici 17. Listopadu 1074, využívané Mateřským centrem Kapička.

- f) Výdaje spojené s výše uvedenou pomocí poskytovanou OSPOD pěstounovi hradí OSPOD.

7. Sledování a naplňování této dohody a spolupráce s příslušným zaměstnancem obecního úřadu obce s rozšířenou působností pověřeným sledováním vývoje dětí

Dle § 47a odst. 2 písm. g) ZSPOD má osoba pečující a osoba v evidenci povinnost umožnit sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče podle § 47b odst. 5 ZSPOD a spolupracovat se zaměstnancem pověřeným sledovat vývoj dětí podle § 19 odst. 6 ZSPOD.

Dle § 47b odst. 5 ZSPOD je obecní úřad obce s rozšířenou působností, který uzavřel dohodu o výkonu pěstounské péče, povinen sledovat naplňování této dohody prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří jsou povinni minimálně jednou za 2 měsíce být v osobním styku s osobou pečující nebo osobou v evidenci a s dětmi svěřenými do její péče.

OSPOD a pěstoun se dohodli na zajištění výše uvedené povinnosti takto:

- a) Příslušná sociální pracovnice OSPOD sleduje naplňování této dohody. Za tímto účelem je povinna se osobně stýkat s pěstounem a dětmi uvedenými v článku I. odst. 2 této dohody, a to minimálně jednou za dva měsíce.
- b) Pěstoun umožní sociální pracovnici OSPOD navštívit děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody v jeho domácnosti, a to v předem sjednaném termínu.
- c) Příslušná sociální pracovnice je oprávněna hovořit s dětmi uvedenými v článku I. odst. 2 této dohody o samotě, v prostředí, kde žijí i v neutrálním prostředí (škola, prostory OSPOD apod.).
- d) Pěstoun je povinen spolupracovat se sociální pracovnicí Městského úřadu Jičín, která je pověřená sledováním vývoje dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody podle § 19 odst. 6 ZSPOD.

III.

Závěrečná ustanovení

1. V souladu s § 47c odst. 1 ZSPOD tato dohoda trvá po dobu, po kterou:
 - trvá pěstounská péče o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody.
 - trvá péče pěstouna, kterému byly rozhodnutím soudu svěřeny do pěstounské péče na přechodnou dobu děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody.

- trvá péče pěstouna, kterému byly před rozhodnutím soudu o svěřením dětí do pěstounské péče dětí rozhodnutím soudu nebo orgánu sociálně-právní ochrany dětí dočasně svěřeny do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody.
- je pěstoun poručníkem, jestliže o děti uvedené v článku I. odst. 2 této dohody osobně pečuje.
- probíhá soudní řízení o ustanovení pěstouna poručníkem dětí uvedených v článku I. odst. 2 této dohody, k nimž nemá vyživovací povinnost.

(vybrat 1 výše uvedený důvod dle skutečné péče o děti)

2. V souladu s § 47c odst. 2 ZSPOD může OSPOD tuto dohodu vypovědět z těchto důvodů:
 - a) pro závažné nebo opakované porušování povinností, ke kterým se pěstoun v této dohodě zavázal,
 - b) pro opakované maření sledování naplňování této dohody.
3. Dle § 47c odst. 3 ZSPOD může pěstoun tuto dohodu vypovědět bez udání důvodu.
4. Dle § 47c odst. 7 ZSPOD činí výpovědní lhůta 30 dnů ode dne, kdy byla výpověď doručena druhé smluvní straně, ne však dříve, než bude uzavřena nová dohoda o výkonu pěstounské péče. V případě, kdy obecní úřad obce s rozšířenou působností vydá rozhodnutí podle § 47b odst. 2 ZSPOD končí výpovědní lhůta dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.
5. Ustanovení této dohody se mohou měnit pouze formou písemného dodatku podepsaného oběma smluvními stranami.
6. Tato dohoda se vyhotovuje ve dvou stejnopisech, z nichž každá smluvní strana obdrží jeden stejnopis.
7. Tato dohoda nabývá platnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami.
8. Smluvní strany prohlašují, že si tuto dohodu před jejím podpisem přečetly, že byla uzavřena po vzájemném ujednání podle jejich pravé a svobodné vůle, určitě, vážně a srozumitelně, nikoliv v tísní za nápadně nevýhodných podmínek. Na důkaz souhlasu se zněním této dohody připojují obě smluvní strany své podpisy.

V dne

Pěstoun

OSPOD

Příloha č. 2 Protokol o ústním jednání Mú Jičín

Protokol o ústním jednání Mú Jičín

Městský úřad Jičín

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

OP 40/14

MuJc 2013/31215/ soc

Protokol o ústním jednání

sepsaný v souladu s §18 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, dne _____
v _____ _hodin v místě – _____

ve věci sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče u nezl_____
nar. _____, trvale bytem _____.

Přítomni:

_____, pěstoun – _____

za OSPOD MěÚ Jičín – oprávněná úřední osoba: _____, sociální pracovníce

Ve věci uzavřené dohody _____ uvádí:

1. *Právo na zajištění krátkodobé péče:*
2. *Právo na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče o dítě:*
3. *Právo na zajištění psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci:*
4. *Právo na zprostředkování nebo zajištění bezplatné možnosti a povinnosti zvyšovat si znalosti a dovednosti v oblasti výchovy a péče o dítě:*

5. *Právo na pomoc při plnění povinnosti udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami dítěti blízkými, zejména s rodiči a umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, pokud soud rozhodnutím nestanoví jinak:*

6. *Sledování a naplňování této dohody a spolupráce s příslušným zaměstnancem obecního úřadu obce s rozšířenou působností pověřeným sledováním vývoje dětí.*

Nezl. _____ :

Kromě výše uvedeného nebyly jiné skutečnosti projednávány.

Závěr:

Kromě výše uvedeného nebyly jiné skutečnosti projednávány.

S obsahem protokolu souhlasím a nečiním návrhy na jeho doplnění, což stvrzuji svým podpisem.

Protokol byl vyhotoven v jednom vyhotovení, který bude založen do spisu.

Skončeno, podepsáno v _____ hodin _____

_____, pěstoun

za OSPOD: _____, sociální pracovníce

PROHLÁŠENÍ

Já níže podepsaný

ANNA FLEČKOVÁ

datum narození: 26.06.1997

se zavazuji v souladu s ust. § 13 zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, dodržovat opatření související s ochranou osobních údajů osob, k nimž mám z důvodu své pracovní činnosti přístup tak, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu jiných osob k těmto údajům, k jejich zneužití, neoprávněnému zpracování, poskytování jiným osobám nebo použití k jinému účelu než k jakému jsem oprávněn je používat.

Dále jsem si vědom povinnosti zachovávat mlčenlivost o osobních údajích a o bezpečnostních opatřeních, jejichž zveřejnění by ohrozilo zabezpečení osobních údajů a to i po skončení zaměstnání nebo příslušných prací.

V případě porušení výše uvedených povinností jsem si vědom trestněprávních důsledků podle § 180 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a v případě porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost mohu být postižen podle ust. § 44 zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Prohlašuji, že jsem byl seznámen s citovanými ustanoveními právních předpisů.

V Jičíně dne 23.4.2018

Flečková
student na odborné praxi na MěÚ Jičín

Rozhovor s pěstounem 1

- 1) Co bylo Vaší motivací pro pěstounskou péči? Přece jenom jste si je do péče nemusel vzít zrovna vy. A jak se na to díváte dnes, neměnili byste?

„Nedala bych je nikomu cizímu. Na rodinu nedám dopustit, jsou pro mě všechno. Já je nikomu nedám, nelitovala jsem.“

- 2) Jste spokojeni s přístupem sociálních pracovníků? Např. pracovníci městského úřadu, pracovnice z Oblastní charity Jičín, případně dalších? A co se týče pravidelného šetření?

„Vše je v pořádku. Šetření mi nevadí, ráda si popovídám, nebo si nechám poradit.“

- 3) Přemýšleli jste o pěstounské péči i dříve? Že byste přijali do péče i cizí dítě?

„Nikdy mě to nenapadlo, ale teď když vidím rodiny třeba na tom vzdělávání a slyším ty příběhy, tak jsem přemýšlela, že bych si do péče nějaké dítě vzala.“

- 4) Potřebujete a využíváte nějakou odbornou pomoc, máte nějaké potřeby, něco, s čím byste potřebovali pomoci, poradit, ale třeba Vám to nebylo nabídnuto?“

„Nic nevyužíváme a nic mě nenapadá.“

- 5) Jste spokojeni se vzděláváním? Je dostatečné, nebo byste ho chtěli více? Využíváte jednodenních, nebo víkendových vzdělávání? Co byste v souvislosti se vzděláváním změnili, nebo chtěli jinak? Dlouhodobí pěstouni musí projít vzděláváním před zařazením do evidence žadatelů o zprostředkování náhradní rodinné péče, měli byste o takové vzdělávání také zájem?

„Nic mi nedělá problém, mám ráda víkendová vzdělávání, kam můžu vzít děti. Vždycky mám splněné všechno. Stačil by ale klidně jenom jeden víkend. No to snad ani ne, bohatě stačí ty dvě víkendy.“

- 6) Je pro Vás finanční zabezpečení dostačující?

„No moc nestačí, děti jdou teď na střední školy, tak výdaje přibývají a přibývají.“

7) Mají děti nějaké volnočasové aktivity? Třeba i s pomocí nějakého specializovaného centra?

„Chodí tady do charity kvůli učení, pomáhají jim tam s úkoly a občas tam hrají různé hry. Jinak furt běhají někde po venku, hrajou fotbal.“

8) Museli jste řešit nějaké závažnější problémy po svěření dítěte do péče?

„Žádné závažné problémy“

9) Jaký byl vývoj dítěte po svěření do vaší péče? (zlepšení X zhoršení)

„Natálka je stále zamlklá a uzavřená od smrti matky, dřív byla hodně veselá, ale zlepšuje se to. Adriana a Adélku mám u sebe od plenek.“

10) Stýkají se děti s biologickými rodiči? Jak setkání fungují a jak dítě reaguje po jeho skončení? Přinesou dětem dárek k narozeninám nebo k Vánocům?

„Adam se s mámou vidá. Reaguje normálně, ale je radši se mnou. Když měl spát u mámy, tak mi večer volal ať pro něj přijedu. Dárek, co je u mě mu dala asi jednou, takže ho to mrzí. Vidají se nepravidelně. Ví, že tu mámu má, ale je s tím už smířenej, líto mu to je. Setkání jinak probíhají bez problému.“

11) Chtěli byste něco na systému pěstounské péče změnit?

„Kromě těch peněz vše v pořádku.“

12) Je něco, co Vás napadá, chtěli byste něco dodat, s něčím se podělit? Máte nějaká zajímavá zkušenost? Ať už negativní, či pozitivní?

„Vůbec nic, já jsem spokojená, mám tady děti a ty mám rada. Všichni vědí, že na ně nedám dopustit.“